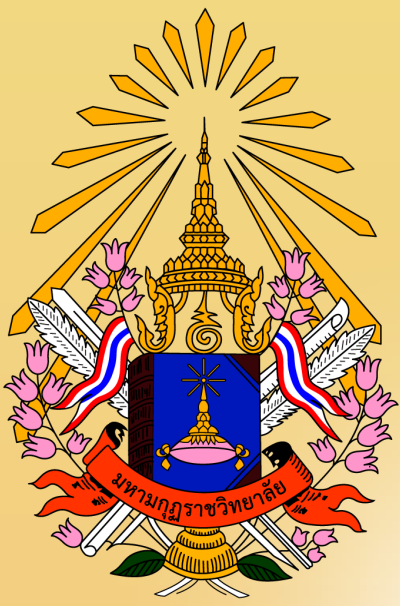

วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Journal of Yanasangvorn Research Institute Mahamakut Buddhist University

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2568)

Vol.16 No.1 (January – June 2025) ISSN 3027 – 6801

บทความวิจัย

พฤติกรรมความปลอดภัยคุณธรรมจริยธรรมในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ กรณี
ศึกษา บริษัท เอจีซี แพลกกلاس (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
อาลี เล็มเกอ

การออกแบบชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณเชิงพฤติกรรม ของกลุ่มผู้
ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว
พระมหาศรัพยาชัย สิริวิญญู,ดร

การบูรณาการแนวคิดรัฐศาสตร์ พุทธปรัชญา และจริยธรรมในการบริหารการเมืองท้องถิ่น: กรณี
ศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
อัคร์ศิริ ลาป้อ

การใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทาง
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มานะ วิวัฒนศักดิ์

บทความวิชาการ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหอาชญากรรมในเด็กและเยาวชน โดยใช้หลัก
ธรรมทางพระพุทธศาสนา
ศิบริน ชื่นสมบุญ

วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Journal of Yanasangvorn Research Institute Mahamakut Buddhist University

ปรัชญาสถาบันวิจัยญาณสังวร

วิทยา สัพพกิจจานวพัฒน์ฐานา

การวิจัยเป็นรากฐานแห่งการพัฒนาทุกชนิด

The research is the best bases for every
type of works development.

วารสาร

สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Journal of Yanasangvorn Research Institute Mahamakut Buddhist University
ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2568) Vol.16 No.1 (January – June 2025)

เจ้าของ สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เลขที่ 248 หมู่ที่ 1 บ้านวัดสุวรรณ ถนนศาลายา-นครชัยศรี ตำบลศาลายา

อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170 โทร 0-2444-6000 ต่อ 1125-1127

โทรสาร 0-2444-6076

- วัตถุประสงค์
1. เพื่อเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ผลงานวิจัยและบทความวิชาการทางพระพุทธศาสนาสู่สาธารณชน
 2. เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดเห็น เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยและความเจริญก้าวหน้าในการวิจัยทางพระพุทธศาสนา รวมทั้งการประกันคุณภาพการศึกษา
 3. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลงานการวิจัยทางพระพุทธศาสนาสู่ระดับสากล

ที่ปรึกษา

พระธรรมวชิรจินดาภรณ์, รศ.ดร.

อธิการบดี

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

พระครูปลัดสุวัฒนวิสุทธิสารคุณ, ผศ.ดร.

บรรณาธิการ

พระราชวชิรญาณเมธี, ผศ.ดร.

ผู้จัดการวารสาร

นางนุชวลี กิจคำ

ผู้ช่วยผู้จัดการวารสาร

นางสาวรุ่งทิพย์ มณเฑียร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.วสันต์ ฉายรัศมีกุล

นางสาวสุลัดดา กงภูเวศ

กองบรรณาธิการ

พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.

พระมหาวิโรจน์ คุตตวิโร, ผศ.ดร.

พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, ศ.ดร.

พระปลัดสมชาย ปโยโค, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ชินณะราศรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดำรงค์ เบญจศิริ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงษ์ มะลิซ้อน
ดร.วีรชัย คำธ
ดร.ธเนศ เกษศิลป์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
มหาวิทยาลัยมหิดล

ฝ่ายจัดทำ

1. นางนุชวลี กิจคำ
2. ดร.วสันต์ ฉายรัศมีกุล
3. นางสาวสุลัดดา กงภูเวศ
4. นายบุญนาท หินไชยศรี
5. นางสาวรุ่งทิพย์ มณเฑียร

กำหนดเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ (ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม)

สถานที่ติดต่อ สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เลขที่ 248 หมู่ที่ 1 บ้านวัดสุวรรณ ถนนศาลายา-นครชัยศรี ตำบลศาลายา

อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170 โทร 0-2444-6000 ต่อ 1125-1127

โทรสาร 0-2444-6076

* ผลงานวิจัยหรือบทความวิชาการที่ปรากฏในวารสารนี้ เป็นความรับผิดชอบของผู้เรียบเรียง
ซึ่งสถาบันวิจัยญาณสังวรไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

* การนำผลงานวิจัยหรือบทความวิชาการในวารสารนี้ไปเผยแพร่ สามารถ Down load ได้ที่
เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย www.mbu.ac.th พร้อมระบุว่าได้รับความเอื้อเฟื้อจากสถาบันวิจัยญาณสังวร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Journal of Yanasangvorn Research Institute Mahamakut Buddhist University

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2568) Vol.16 No.1 (January – June 2025)

ISSN 3027 – 6810 (Online)

บทบรรณาธิการ (Editor note)

วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (Journal of Yanasangvorn Research Institute Mahamakut Buddhist University) วารสารฉบับนี้จัดพิมพ์ขึ้นเป็นปีที่ 16 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน 2568 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ผลงานวิจัยและบทความวิชาการทางพระพุทธศาสนาสู่สาธารณชน ใช้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็น เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย และความเจริญก้าวหน้าในการวิจัยทางพระพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลงานการวิจัยทางพระพุทธศาสนาสู่ระดับสากล โดยใช้เป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่ผลงานวิจัยและบทความวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งแต่ละผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสารเป็นผลงานที่มีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยวารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เปิดรับผลงานวิจัย บทความของอาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามเกณฑ์วารสารระดับชาติ

ดังนั้นวารสารสถาบันวิจัยญาณสังวรจึงเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่ผู้สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลวิชาการทางพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี

กองบรรณาธิการวารสารสถาบันวิจัยญาณสังวรหวังเป็นอย่างยิ่งว่าทุกท่านจะได้รับความรู้ด้านวิชาการทางพระพุทธศาสนาอย่างเต็มที่ จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม ใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมไทยต่อไป

พระราชวรญาณเมธี, ผศ.ดร.

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทบรรณาธิการ

บทความวิจัย

พฤติกรรมความปลอดภัยคุณธรรมจริยธรรมในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ กรณีศึกษา บริษัท เอจีซี แพลทกลาส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) อาลี เส็มเกอ	1
---	---

การออกแบบชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความผูกพันทางจิตวิญญาณเชิงพฤติกรรม ของกลุ่มผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว พระมหาศรีพยัคฆ์ สิริวิญญู	12
--	----

การบูรณาการแนวคิดรัฐศาสตร์ พุทธปรัชญา และจริยธรรมในการบริหารการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช อัครศิริ ลาป้อ	23
--	----

การใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารปรับอากาศ ประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง มานะ วิวัฒนศักดิ์	37
--	----

บทความวิชาการ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชน โดยการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ศิขริน ชื่นสมบูรณ์	48
--	----

พฤติกรรมความปลอดภัยคุณธรรมจริยธรรมในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ
กรณีศึกษา บริษัท เอจีซี แพลทกลาส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
SAFETY BEHAVIOR, ETHICS AND MORALITY IN WORKING OF OPERATIONAL
EMPLOYEES, CASE STUDY OF AGC FLATGLASS (THAILAND) PUBLIC COMPANY
LIMITED.

อาลี สัมเภา^{1*}, นิชาภา คุณพระเนตร², เสาวลักษณ์ รักภานุสิทธิ์³
ALI SEMPHER¹, NICHAPA KOONPRANEIT², SAUWALAK RAKPHANUSIT³
ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัย
คุณธรรมจริยธรรมในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ 2. เพื่อศึกษาการหาแนวทางป้องกัน
และแก้ไขการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิง
ปริมาณ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับพนักงานระดับปฏิบัติการของบริษัทเอจีซี
แพลทกลาส จำนวน 282 คน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอย ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมที่แสดงถึง
ความปลอดภัยควบคู่ไปกับคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสร้าง
สภาพแวดล้อมการทำงานที่ดีและเอื้อต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยัง
สะท้อนถึงความรับผิดชอบต่อนตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อองค์กร การปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวจะช่วย
ส่งเสริมให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นและยั่งยืน

คำสำคัญ : 1. พฤติกรรม 2. ความปลอดภัย 3. คุณธรรมจริยธรรม

ABSTRACT

This research aimed at 1. to study the factors affecting safety behavior, ethics
and work ethics of operational employees, and 2. study the prevention and solution
of work accidents of operational employees. This research was quantitative research
using questionnaires with 282 operational employees of AGC Flat Glass Company.
The statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation,

^{1,2,3} สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Business Administration, Bangkok Thonburi University

Corresponding author; Email: alisempheer@gmail.com

(Received: 15 August 2024; Revised: 13 June 2025; Accepted: 27 June 2025)

and regression analysis. The research results found that safety behaviors along with ethics and work ethics are important to create a good working environment and to work effectively with others. It also reflects responsibility towards oneself, others and the organization. Compliance with these principles will help promote smooth and sustainable work.

Keywords : 1. Behavior 2. Safety 3. Ethics

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

อุตสาหกรรมในประเทศไทยได้พัฒนาและก้าวหน้ามาโดยตลอดรวมถึงเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตสินค้าได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันประเทศไทยสามารถผลิตสินค้าเกือบทุกชนิดที่มีคุณภาพสูงออกสู่ตลาดโลก และสภาพของอุตสาหกรรมต้องต่อสู้แข่งขันกันในห้องตลาด ทั้งด้านคุณภาพและราคาสินค้านี้ ทำให้ผู้ผลิตต้องใช้เครื่องจักร และเทคโนโลยีที่ทันสมัย และมีระบบการทำงานที่ยุ่ยากซับซ้อนมากขึ้น สภาพแวดล้อมในโรงงานก็ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาจากระบบการผลิต ที่พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วนี้ ทำให้การแข่งขันก็ยังมีสูงขึ้น คนก็มีความเพิ่มมากขึ้นและความเสี่ยงก็ยังมีสูงขึ้นตามไปด้วย จึงส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อการบาดเจ็บล้มตายของคนงานและเกิดความเสียหายทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการเกิดอุบัติเหตุ หรืออันตรายในโรงงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ด้วย (สุดาจันทร์ บุญยัษฐีร์, 2553) ความปลอดภัยในการทำงานถือเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งเพราะเกี่ยวข้องโดยตรงกับสุขภาพชีวิต และคุณภาพการทำงานของบุคลากรทุกคน ในขณะเดียวกันคุณธรรมและจริยธรรมก็เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยกำหนดกรอบพฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานในรูปแบบต่าง ๆ การผสมผสานทั้งความปลอดภัยและจริยธรรมในการทำงาน ไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีและมีความรับผิดชอบ แต่ยังช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุหรือปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อทีมงานและองค์กรโดยรวม ผู้ปฏิบัติงานควรมีความตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎระเบียบด้านความปลอดภัย และควรให้ความเคารพต่อสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์และจริงใจต่อหน้าที่ พฤติกรรมที่ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมจะช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างเพื่อนร่วมงาน และสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ ทั้งนี้ การส่งเสริมทั้งความปลอดภัยและจริยธรรมในสภาพแวดล้อมการทำงาน จะช่วยให้ทุกคนสามารถร่วมมือกันเพื่อบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การเกิดอุบัติเหตุเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ทำให้เมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้นจึงมีผลเสียเกิดขึ้น ในการปฏิบัติงานโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเสมอ คือ ความปลอดภัย โดยเฉพาะในการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีความเสี่ยงสูงในการที่จะได้รับอันตรายในการทำงาน หากการป้องกันไม่รัดกุมเพียงพอก็จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตัวผู้ปฏิบัติงานเอง (พีรดา พิงพิงพัก, 2554) วัตถุดิบผลผลิต เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตทรัพย์สินอื่น ๆ และบริษัท ซึ่งจะก่อให้เกิดความสูญเสียหรือค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก การลงทุนเพื่อป้องกันมิให้อุบัติเหตุเกิดขึ้นจึงเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นได้ ซึ่งเป็นการลดต้นทุนในการผลิตวิธีหนึ่ง การดำเนินการให้สภาพการทำงานของคนงานในโรงงาน มีความปลอดภัยจึงเป็นสิ่งสำคัญเพราะการทำงานอย่างปลอดภัย นอกจากจะเป็นการป้องกันอุบัติเหตุในตัวเองแล้ว ความปลอดภัยในงาน

อุตสาหกรรมยังก่อให้เกิดผลผลิตเพิ่มขึ้น ต้นทุนการผลิตลดลงกำไรมากขึ้น สงวนทรัพยากรมนุษย์แก่ประเทศชาติ และความปลอดภัยในการดำรงชีวิต (เอกรินทร์ พงคจิราทิพา, 2557)

หลักคำสอนตามพระพุทธศาสนา ในการปฏิบัติตนในการทำงานต้องยึดหลักธรรมะดังนี้ คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดีและความถูกต้องในการแสดงออกทั้งกาย วาจา และใจของแต่ละบุคคลซึ่งยึดมั่นไว้เป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย จริยธรรม หมายถึง กฎเกณฑ์ที่เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีงาม เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับหรือยอมรับจากสังคม เพื่อความสันติสุขแห่งตนเองและความสงบเรียบร้อยของสังคมซึ่งจริยธรรมต้องประกอบด้วยคุณธรรมหลายประการส่วนมากมาจากคำสอนทางศาสนา 1. ความรับผิดชอบ 2. ความซื่อสัตย์ 3. ความมีเหตุผล 4. ความกตัญญูกตเวที 5. ความมีระเบียบวินัย 6. ความเสียสละ 7. การประหยัด 8. ความอดุสาหะ 9. ความสามัคคี 10. ความเมตตาและกรุณา 11. ความยุติธรรม (พระครูปลัดชัชวาลย์ อนุโลโย ปิ่นแก้ว, 2556)

บริษัท เอจีซี แพลทกลาส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ก่อตั้งบริษัทในปี 2506 โดยการร่วมทุนระหว่างผู้ลงทุนไทย และอาซาฮี กลาส ประเทศญี่ปุ่น บริษัท เอจีซี แพลทกลาส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ผลิตกระจกแผ่นเรียบชั้นนำของไทย ผลิตกระจกในระบบโฟลต ซึ่งเป็นระบบการผลิตกระจกที่ทันสมัย ปัจจุบันกระจกโฟลตใส กระจกโฟลตสีตัดแสง กระจกเงา กระจกสะท้อนแสง กระจกโลว-อี กระจกแปรรูปชนิดต่าง ๆ เช่น กระจกเทมเปอร์ กระจกนิรภัยลามิเนต กระจกฉนวนความร้อน และกระจกเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน เป็นต้น เกือบ 60 ปี ที่บริษัท เอจีซี แพลทกลาส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) มุ่งมั่นและได้ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ ผู้บริโภค ด้วยผลิตภัณฑ์กระจกและบริการที่มีคุณภาพในมาตรฐานระดับสากลภายใต้คำขวัญ “ก้าวสู่นาคต สรรสร้างสิ่งที่ดี เพื่อโลกที่สดใส” (บริษัท เอจีซีแพลทกลาส, 2566)

ผู้วิจัยเห็นว่าการทำวิจัยเรื่องพฤติกรรมความปลอดภัยคุณธรรมจริยธรรมในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ทัศนศึกษา บริษัท เอจีซี แพลทกลาส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ซึ่งจะ เป็นประโยชน์กับบริษัทในการหาแนวทางการป้องกันและการแก้ไขการประสออันตรายรวมถึงการลดสถิติการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานให้เหลือน้อยที่สุด หรือไม่มีการเกิดอุบัติเหตุเกิดขึ้นอีกเลย นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการศึกษาหรือนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยคุณธรรมจริยธรรมในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ทัศนศึกษา บริษัท เอจีซี แพลทกลาส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

2.2 เพื่อศึกษาการหาแนวทางป้องกันและแก้ไขการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ทัศนศึกษา บริษัท เอจีซี แพลทกลาส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

3. ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยคุณธรรมจริยธรรมในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ กรณีศึกษา บริษัท เอจีซี แพลทกลาส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

3.2 ทำให้ทราบถึงแนวทางป้องกันและแก้ไขการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ กรณีศึกษา บริษัท เอจีซี แพลทกลาส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

3.3 ทำให้ทราบถึงการเสริมสร้างหลักการจริยธรรมซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาองค์กรให้ยั่งยืน

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามใช้แบบสอบถามที่มีคำถามปลายปิด (Closed-ended questions)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) คือ พนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายผลิต บริษัท เอจีซีแพลทกลาส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) จำนวนทั้งสิ้น 432 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาโดยใช้การเปรียบเทียบขนาดตัวอย่างตามสูตรยามานะ ทาโร่ (Yamane, 1973) และมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 207 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากรูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ดังนั้นเครื่องมือหลักที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ทราบก่อนเริ่มทำแบบสอบถาม เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามแล้วเสร็จ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนทันที เมื่อได้รับแบบสอบถาม กลับคืนมา ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้รับมา บันทึก วิเคราะห์ผลทางสถิติ แปลผล สรุปผล และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบรายงานการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพฤติกรรมความปลอดภัยคุณธรรมจริยธรรมในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ในการบรรยายลักษณะโดยทั่วไปประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ในการวัดคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ในส่วนสถิติพรรณนาสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์การถดถอย (Multiple Regression Analysis)

โดยนำมาจัดหมวดหมู่ให้เป็นระเบียบแล้วสรุปออกมาเพื่อนำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนามาอธิบายต่อไป

5. ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมความปลอดภัยคุณธรรมจริยธรรมในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ กรณีศึกษา บริษัท เอจีซี แพลทกลาส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยคุณธรรมจริยธรรมในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ พบว่า

ปัจจัยพฤติกรรมความปลอดภัยคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยอันดับแรก คือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน รองลงมา คือ ความอิสระในการทำงาน อันดับที่สาม คือ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ อันดับที่สี่ คือ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานและด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา อันดับที่ห้า คือ ด้านโอกาสความก้าวหน้า อันดับที่สุดท้าย คือ ด้านรายได้และสวัสดิการ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า อันดับแรก คือ เพื่อนร่วมงานให้ความเป็นกันเองทั้งในและนอกเวลางาน รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานเป็นไปอย่างราบรื่น และเมื่อมีปัญหาในการทำงาน มักจะปรึกษาหารือกันเสมอ ส่วนอันดับสุดท้าย คือ ได้รับการยกย่องจากเพื่อนร่วมงาน

ด้านความอิสระในการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า อันดับแรก คือ สามารถทำงานอยู่ในความรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ รองลงมา คือ สามารถนำความรู้ความสามารถและวิธีการทำงานมาใช้ปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี และได้รับโอกาสให้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการทำงานส่วนอันดับสุดท้ายคือมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่

ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า อันดับแรก คือ หน่วยงานมีเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน รองลงมา คือ ท่านรู้สึกชอบงานที่ทำอยู่ และหน่วยงานมีการจัดงานอย่างมีระบบทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างคล่องตัว ส่วนอันดับสุดท้าย คือ หน่วยงานมีการสนับสนุนให้พนักงานพัฒนาทักษะการทำงานอย่างต่อเนื่อง

ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า อันดับแรก คือ งานที่ทำอยู่มีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี รองลงมา คือ เครื่องมือที่ใช้มีความทันสมัยและเหมาะสมกับลักษณะงานและหน่วยงานเตรียมพร้อมในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ส่วนสุดท้ายคือ หน่วยงานมีเครื่องมือเครื่องใช้อย่างพอเพียงกับความจำเป็น

ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า อันดับแรก คือ หัวหน้ามักให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน รองลงมา คือ หัวหน้ามีความเป็นกันเองทั้งในและนอกเวลาทำงานและสามารถปรึกษาหรือขอคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานกับหัวหน้างานได้เป็นการส่วนตัว ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การแสดงความคิดเห็นมักได้รับการยอมรับจากหัวหน้างาน

ด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า อันดับแรกคือ บุคคลในหน่วยงานมีโอกาสได้รับตำแหน่งสูงขึ้นถ้ามีความสามารถเพียงพอ รองลงมา คือ โอกาสในการกำหนดวิธีการและเป้าหมายในการทำงานกับผู้บังคับบัญชาและได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานที่มีโอกาสเจริญก้าวหน้าสู่ตำแหน่งสูงขึ้น ส่วนอันดับสุดท้าย คือ หัวหน้าส่งเสริมให้ได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นตามวาระ

ด้านรายได้และสวัสดิการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า อันดับแรก คือ รายได้จากการทำงานในหน้าที่เพียงพอที่จะเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ตามอัตภาพ รองลงมาคือ โครงสร้างของสวัสดิการที่หน่วยงานกำหนดมีความเป็นธรรม และสิ่งตอบแทนที่ได้รับจากหน่วยงานเป็นแรงจูงใจที่ดีในการทำงาน ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การเลื่อนขึ้นเงินเดือนของหน่วยงานมีความเหมาะสมแล้ว

ในการศึกษาประเด็นพฤติกรรมความปลอดภัยคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงานพบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับแรกคือความสัมพันธ์ที่ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ซึ่งถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลโดยตรงต่อสภาพแวดล้อมของการทำงาน ลำดับถัดมาคือความอิสระในการปฏิบัติงาน ซึ่งช่วยส่งเสริมการสร้างสรรค์และการแสดงศักยภาพของบุคคลได้อย่างเต็มที่ ปัจจัยอันดับสามเกี่ยวข้องกับลักษณะของงานที่ต้องปฏิบัติ โดยเน้นถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องกับความสามารถของบุคคล อันดับสี่คือสภาพแวดล้อมในการทำงานรวมถึงความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ลำดับถัดไปคือโอกาสในการเติบโตและพัฒนาความก้าวหน้าในสายอาชีพ และสุดท้ายคือรายได้และสวัสดิการ ซึ่งแม้จะอยู่ในลำดับท้ายสุด แต่ยังคงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลกระทบต่อแรงจูงใจในการทำงานของบุคคลโดยรวม

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การหาแนวทางป้องกันและแก้ไขการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ พบว่า

ด้านความสำเร็จในการทำงาน

ผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จของงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า อันดับแรก คือ รู้สึกภูมิใจในผลงานที่ได้ทำสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รองลงมาคือ สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำงานได้สำเร็จลุล่วงและสามารถประสานงานขอความร่วมมือกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการปฏิบัติบรรลุผลสำเร็จ ได้ด้วยดี ส่วนอันดับสุดท้ายคือ ผลงานที่ทำมีผลเสียน้อยที่สุดในเรื่องของผลผลิต

ส่วนสมการปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงาน

เมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านงานกับความสำเร็จของงาน พบว่า ปัจจัยด้านงานทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความสำเร็จของงาน โดยปัจจัยด้านความอิสระในการทำงานมีความสัมพันธ์เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ส่วนรายได้และสวัสดิการมีความสัมพันธ์เป็นอันดับสุดท้าย เมื่อนำปัจจัยด้านงานเข้าสมการเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานพบว่ามีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ และความอิสระในการทำงานเป็นปัจจัยที่ส่งผล โดยมีความเชื่อมั่นของการพยากรณ์ร้อยละ 41.1 $\text{ความสำเร็จของงาน} = 1.420 \times 0.294 (\text{ความอิสระในการทำงาน}) \times 0.158 (\text{ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ}) \times 0.148 (\text{ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน})$

การวางแผนทางป้องกันและแก้ไขปัญหาลักษณะที่ทำงานของพนักงานเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกองค์กรควรให้ความสนใจอย่างจริงจัง โดยสามารถดำเนินการได้หลายวิธี ทั้งในเชิงป้องกันและตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย และลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ในเชิงการป้องกัน องค์กรควรมุ่งเน้นการให้ความรู้และฝึกอบรมพนักงานเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานที่ถูกต้อง รวมถึงการใช้อุปกรณ์และเครื่องมืออย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การตรวจสอบและบำรุงรักษาเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอถือเป็นอีกส่วนสำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงได้อย่างมาก สำหรับการแก้ไขเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้น ควรมีการเตรียมพร้อมแผนฉุกเฉิน เช่น การทำความเข้าใจขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น การประสานงานกับทีมผู้เชี่ยวชาญหรือบริการฉุกเฉิน รวมทั้งการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุและผลกระทบของอุบัติเหตุ เพื่อนำมาวิเคราะห์และปรับปรุงกระบวนการทำงานในอนาคตด้วยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในองค์กร การสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในสถานที่ทำงานจะช่วยให้พนักงานดำเนินงานอย่างมั่นใจและช่วยยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการความปลอดภัยขององค์กรโดยรวม

6. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมความปลอดภัยคุณธรรมจริยธรรมในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ภาควิชา การศึกษา บริษัท เอจีซี แพลทกลาส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

พฤติกรรมความปลอดภัยคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน พบว่า การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย ยุติธรรม และมีความรับผิดชอบ การรักษาความปลอดภัยในงานเริ่มจากการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับ รวมถึงการเฝ้าระวังความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น พร้อมทั้งรายงานเมื่อพบปัญหาเพื่อป้องกันเหตุการณ์ไม่คาดฝัน ในขณะเดียวกันการมีคุณธรรมและจริยธรรมคือการปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้อื่น ซึ่งเมื่อทั้งสามปัจจัยนี้ถูกนำไปใช้ร่วมกัน จะช่วยส่งเสริมให้สถานที่ทำงานเกิดความน่าเชื่อถือและยั่งยืน

การสร้างพฤติกรรมที่เน้นความปลอดภัย ผสมผสานกับคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน ถือเป็นเรื่องสำคัญที่ช่วยส่งเสริมทั้งประสิทธิภาพการทำงานและบรรยากาศที่ดีในที่ทำงาน โดยพฤติกรรมเช่นนี้ไม่ได้มีผลดีเพียงต่อเพื่อนร่วมงานหรือองค์กรเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างความไว้วางใจ

และความน่าเชื่อถือให้แก่ตัวเราเองด้วย เริ่มต้นจากการให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในทุกขั้นตอนของงาน เช่น การปฏิบัติตามกฎระเบียบด้านความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด และการตรวจสอบอุปกรณ์หรือสถานที่เพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ไม่คาดคิด ในเวลาเดียวกัน เราควรมีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม และลงมือทำงานด้วยความรับผิดชอบ สิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงคุณธรรมและจริยธรรมพื้นฐานที่เป็นหัวใจของมืออาชีพ นอกจากนี้ การเปิดโอกาสให้สนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องจริยธรรม และให้คำแนะนำที่สร้างสรรค์ จะช่วยสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เต็มไปด้วยความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจกัน การลงมือปฏิบัติจริง เช่น การแสดงน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงาน หรือการช่วยเหลือกันในยามจำเป็นก็เป็นตัวอย่างที่ดีของการนำคุณธรรมและจริยธรรมมาปรับใช้ในการทำงานท้ายที่สุด ความปลอดภัย คุณธรรม และจริยธรรมจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กรที่แข็งแกร่ง ซึ่งไม่เพียงแค่ปกป้องสมาชิกในทีมจากความเสี่ยง แต่ยังช่วยขับเคลื่อนองค์กรไปข้างหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน

แนวทางป้องกันและแก้ไขการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการพบว่า แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือการหาสาเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. จัดการอบรมด้านความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องของความเสี่ยงและวิธีการทำงานอย่างปลอดภัย
2. จัดหาและบังคับใช้อุปกรณ์นิรภัยส่วนบุคคล (PPE) ที่เหมาะสมสำหรับงานในแต่ละประเภท พร้อมเน้นย้ำให้พนักงานใช้งานอย่างถูกต้องทุกครั้ง
3. วางมาตรการกำกับดูแลสถานที่ทำงาน เช่น การตรวจสอบและบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องมือให้มีสภาพพร้อมใช้งานอย่างปลอดภัยอยู่เสมอ
4. ออกแบบระบบการทำงานที่ลดความเสี่ยง เช่น การตั้งจุดอันตรายหรือเขตห้ามเข้า และเตรียมแผนฉุกเฉินในกรณีที่เกิดเหตุไม่คาดคิด
5. สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เน้นความปลอดภัยโดยการส่งเสริมให้พนักงานมีส่วนร่วมในการรายงานความเสี่ยงหรือปัญหาที่พบภายในสถานที่ทำงาน
6. ตรวจสอบและติดตามผลเพื่อประเมินความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง รวมถึงปรับปรุงแก้ไขพื้นที่หรือวิธีการทำงานที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ

การนำแนวทางเหล่านี้ไปปฏิบัติจะช่วยลดโอกาสการเกิดอุบัติเหตุและส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยต่อทั้งพนักงานและองค์กรในระยะยาว

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมความปลอดภัยคุณธรรมจริยธรรมในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ กรณีศึกษา บริษัท เอจีซี แพลทกลาส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ซึ่งสามารถสรุปผลการอภิปรายการวิจัยได้ดังนี้

ปัจจัยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยอันดับแรก คือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน รองลงมา คือ ความอิสระในการทำงาน อันดับที่สาม คือ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ อันดับที่สูง คือ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานและด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา อันดับสุดท้าย คือ ด้านโอกาสความก้าวหน้า อันดับสุดท้าย คือ ด้านรายได้และสวัสดิการ

ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการประสบความสำเร็จในด้านความต้องการมีสายสัมพันธ์ (Need for Affiliation) ซึ่งเป็นความต้องการที่จะสร้างความรักไมตรีจิตและความสัมพันธ์ระหว่างกัน ประโยชน์จากการทราบถึงความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (มนัส ศิริรักษ์, 2556) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความผลต่อความสำเร็จของการบริหารกิจการประปาหมู่บ้าน : ซึ่งจัดสร้างโดยกรมอนามัยในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ความสำเร็จในการบริหารกิจการประปาในหมู่บ้านในภาพรวมมีความสำเร็จอยู่ในระดับสูง โดยปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารกิจการหมู่บ้าน คือ ระดับการศึกษาและการได้รับนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน ส่วนปัจจัย เพศ อายุ อาชีพ รายได้ การได้รับการฝึกอบรม การได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ไม่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารกิจการประปาหมู่บ้าน ทฤษฎีความต้องการประสบความสำเร็จเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนต่างมีความต้องการเหมือนกัน แต่จะมีขนาดมากน้อยต่างกัน คนทุกคนจะมีความแตกต่างกันในประสบการณ์ที่แต่ละคนมีทั้งในแง่ของความต้องการต้องการด้านความสำเร็จด้านอำนาจและด้านสายสัมพันธ์ ดังนั้น จึงเป็นข้อคิดสำคัญสำหรับผู้บริหารทุกคนที่จะต้องประเมินถึงความรุนแรงของความต้องการดังกล่าวที่มีอยู่ในตัวผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อจะได้รู้จักใช้วิธีการจูงใจให้บุคลากรในหน่วยงานได้รับการตอบสนองตามความต้องการมากที่สุดตามลักษณะและชนิดของความต้องการที่แต่ละคน มีอยู่และหวังจะได้รับการมีความพึงพอใจตอบแทนจากคนอื่น ๆ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายผลิต บริษัท เอจีซี แพลทกลาส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) พบว่า ปัจจัยจูงใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำงานของบุคลากร มี 5 ด้านคือ ความรู้สึกต่อความสำเร็จ สภาพการทำงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ลักษณะของงานที่ปฏิบัติและความอิสระในการทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพราะเป็นสิ่งที่กระตุ้นและสนับสนุนการทำงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเป็นประเด็นสำคัญที่มีผลกระทบต่อทั้งองค์กรและบุคลากรโดยตรง การดำเนินการดังกล่าวควรรวมถึงการวิเคราะห์ปัจจัยที่นำไปสู่อุบัติเหตุ การสร้างนโยบายความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน การจัดการอบรม และให้ความรู้แก่พนักงานเกี่ยวกับกระบวนการทำงานที่ปลอดภัย อีกทั้งยังควรพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดโอกาสการเกิดอุบัติเหตุในระยะยาวและส่งเสริมสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อต่อประสิทธิภาพและความปลอดภัยของบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของพิรดา พึ่งพิงพัก. (2554). กล่าวไว้ว่า ในการดำเนินงานเพื่อสร้างความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรม จำเป็นต้องเข้าใจหลักพื้นฐาน 5 ประการ ดังนี้ 1. การปฏิบัติที่ไม่ปลอดภัย ความไม่ปลอดภัยมักเป็นสัญญาณของความผิดปกติในการจัดการ เช่น การที่คนงานหรือผู้ควบคุมงานขาดความรู้ โดยการจัดการเพื่อความปลอดภัยนั้นเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลากหลายที่ส่งผลโดยตรงต่อระบบ และจำเป็นต้องตรวจสอบสิ่งผิดปกติในกระบวนการจัดการเพื่อแก้ไขปัญห 2. เหตุการณ์บางอย่างสามารถคาดการณ์สภาพที่อาจก่อให้เกิดการบาดเจ็บได้ ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้มักแสดงรายละเอียดและสามารถควบคุมได้ โดยการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นมักเกี่ยวข้องกับงานที่นอกเหนือจากกิจกรรมประจำ เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวกับการผลิตการใช้พลังงานและการก่อสร้าง 3. การจัดการที่มีผลต่อความปลอดภัยโดยตรง จำเป็นต้องดำเนินการตามเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการวางแผน

การจัดระเบียบ และการควบคุม 4. การดำเนินงานเพื่อความปลอดภัยสามารถเกิดขึ้นได้ผ่านวิธีการจัดการที่ชัดเจน โดยกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างแน่นอน 5. ความปลอดภัยถือเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า และเมื่อมีการจัดการผิดพลาด อาจนำไปสู่อุบัติเหตุได้

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมความปลอดภัยคุณธรรมจริยธรรมในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ กรณีศึกษา บริษัท เอจีซี แพลทกลาส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ดังนี้

8.1.1 ภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความปลอดภัยในการทำงานจำเป็นต้องมีการควบคุมและกำกับดูแลทั้งในแง่ของการทำงาน เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน

8.1.2 ควรมีการจัดอบรมและให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน โดยเนื้อหาเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและรู้ถึงความหมายของความปลอดภัยในการทำงานที่มีความหมายเดียวกัน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด ไม่ว่าจะเป็นการใช้อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลหรือการปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนด เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย

8.2.2 ยึดมั่นในจริยธรรมและความซื่อสัตย์ในทุกกิจกรรมการทำงาน ไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อองค์กรหรือเพื่อนร่วมงาน

8.2.3 ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อในงานที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งดำเนินการอย่างรอบคอบและตรวจสอบความถูกต้องของงานเสมอ

8.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของพนักงานและผู้บริหารเพื่อศึกษาภาพรวม

8.3.2 ควรมีการศึกษากับนิคมอุตสาหกรรมอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนและสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรในลักษณะเดียวกัน

8.3.3 ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเหล่านี้ เช่น วัฒนธรรมองค์กร การสนับสนุนจากผู้บริหาร หรือการสร้างแรงจูงใจ นอกจากนี้ อาจมีการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างความปลอดภัยในการทำงานกับระดับความตระหนักรู้ด้านจริยธรรม

9. บรรณานุกรม

บริษัท เอจีซี แพลทกลาส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) .(2566). รายงานประจำปี 2566 หน้า 170 -176.

พีรดา พิงพิงพัก. (2554). พฤติกรรมความปลอดภัยของคนงานในโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- พระครูปลัดชัชวาลย์ อนาลโย ปิ่นแก้ว.(2556) การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อพัฒนาการเรียนของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสมุทรปราการ (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มนัส ศิริรักษ์. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของคนงานในสถานประกอบการศึกษาเฉพาะกรณีบริษัทแกล้ง จากัด (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต), ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุดาจันทร์ บุญชัยเชื้อ. (2553). บุคลิกภาพ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุกับพฤติกรรม การเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ของพนักงานระดับปฏิบัติการหญิงในโรงงานอุตสาหกรรม. หลักสูตรอาชีวอนามัยและความปลอดภัย, สำนักวิชาสหเวชศาสตร์และสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- เอกรินทร์ พงศ์จิราธิพา. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน : กรณีศึกษาบริษัท โรห์มแอนด์ฮาสส์ เคมีคอล ประเทศไทย จำกัด (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต), กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

10. คำขอบคุณ

งานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารและผู้ประกอบธุรกิจที่ได้อนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในการวิจัยเป็นอย่างดี คณะผู้วิจัยขอขอบคุณหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำในการทำวิจัยครั้งนี้ และให้ความร่วมมือคณะผู้วิจัยด้วยดีตลอดการวิจัย ขอขอบคุณกองบรรณาธิการวารสารสถาบันวิจัย ที่รับเผยแพร่ผลงานวิจัยฉบับนี้

การออกแบบชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณเชิงพฤติกรรม
ของกลุ่มผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว
THE DESIGN OF ACTIVITY SETS FOR BEHAVIORAL SPIRITUAL WELLBEING
ENHANCEMENT AMONG ENTREPRENEURS IN SERVICE AND TOURISM INDUSTRIES

พระมหาศรีพยัคฆ์ สิริวิญญู^{1*}, วีรชัย คำธร²
Phramaha Sriphayak Siriwinu¹, Wirachai Kamthorn²
ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2567

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์ออกแบบชุดกิจกรรมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณและเปรียบเทียบความผาสุกทางจิตวิญญาณเชิงพฤติกรรม ใช้วิธีศึกษาทั้งทดลอง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้แรงงานภาคอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม คู่มือจัดกระทำชุดกิจกรรมเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ คุณภาพเครื่องมือวิจัย ค่าความเชื่อมั่น = 0.82 เก็บรวบรวมข้อมูลภายหลังทดลองด้วยผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า ประเด็นที่ 1 ชุดกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ ได้แก่ 1. สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 2. กิจกรรมทำบุญแบ่งปัน 3. ทำประโยชน์เพื่อสังคม 4. เข้าใจสังขารชีวิต 5. มีสัมพันธกับครอบครัว 6. มีสุขภาพกายที่ดี 7. มีเป้าหมายชีวิตชัดเจน 8. รับรู้พึงพอใจในชีวิต 9. กำกับอารมณ์ความรู้สึก 10. ปลอ่ยกวางมีใจเป็นกลาง โดยที่กลุ่มผู้ที่มีพื้นฐานประสบการณ์ทำกิจกรรมด้วยการฟังบรรยายมีความผาสุกทางจิตวิญญาณน้อยกว่ากลุ่มฝึกปฏิบัติ ประเด็นที่ 2 ความหมายความผาสุกทางจิตวิญญาณ คือ 1. ความเป็นอยู่ดีมีสุข 2. ความเข้มแข็งแห่งจิต 3. ทำงานบรรลุเป้าหมาย 4. ความพึงพอใจในชีวิต 5. ความหมายในชีวิต 6. สุขภาวะอารมณ์ 7. สุขภาวะปัญญา 8. มองโลกในแง่ดี และ 9. รู้สึกร่วมในชุมชน ประเด็นที่ 3 ความผาสุกทางจิตวิญญาณโดยที่กลุ่มที่ฟังบรรยายมีความผาสุกทางจิตวิญญาณน้อยกว่ากลุ่มฝึกปฏิบัติ

¹ น.ธ.เอก, ปธ.3, ป.วค., พธ.บ., ศศ.ม. ปธ.ด. วัดพระธาตุผาเงา จังหวัดเชียงราย

BA, MA, Ph.D., Wat Phra That Pha Ngao, Chiang Rai Province

² น.ธ.เอก, ปธ.6, ป.วค., พธ.บ., ศศ.ม., วท.ม., ปธ.ด. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

BA., MA., M.S., Ph.D., Director of the Research and Development Institute. Institutes of Research and Development, Dhonburi Rajabhat University

Corresponding author; Email: Sriphayakkongphan@gmail.com

(Received: 27 October 2024; Revised: 13 June 2025; Accepted: 27 June 2025)

คำสำคัญ : 1. ความผาสุกทางจิตวิญญาณ 2. ผู้ประกอบการ 3. อุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว

ABSTRACT

This study aimed to analyze and design activity sets for enhancing spiritual wellbeing and to compare behavioral spiritual wellbeing outcomes. A quasi-experimental research methodology was employed. The population and sample consisted of workers in the service and tourism industries. Research instruments included questionnaires and a manual for implementing spiritual wellbeing enhancement activity sets. The research instrument quality demonstrated a reliability coefficient of .829. Post-experimental data were collected by the researchers and analyzed using descriptive statistics and content analysis.

The study findings revealed three main aspects: First, the spiritual wellbeing enhancement practice activity sets comprised 1. reverence for sacred entities, 2. merit-making and sharing activities, 3. social benefit activities, 4. understanding life's truths, 5. maintaining family relationships, 6. maintaining good physical health, 7. having clear life goals, 8. perceiving life satisfaction, 9. regulating emotions and feelings, and 10. letting go with neutral mindfulness. The group with foundational experience in lecture-based activities demonstrated lower spiritual wellbeing compared to the practice-based group. Second, the meanings of spiritual wellbeing encompassed 1. good living and happiness, 2. mental strength, 3. goal achievement in work, 4. life satisfaction, 5. meaning in life, 6. emotional wellbeing, 7. wisdom wellbeing, 8. optimistic worldview, and 9. sense of community belonging. Third, regarding spiritual wellbeing outcomes, the lecture-based group exhibited lower spiritual wellbeing levels compared to the practice-based group.

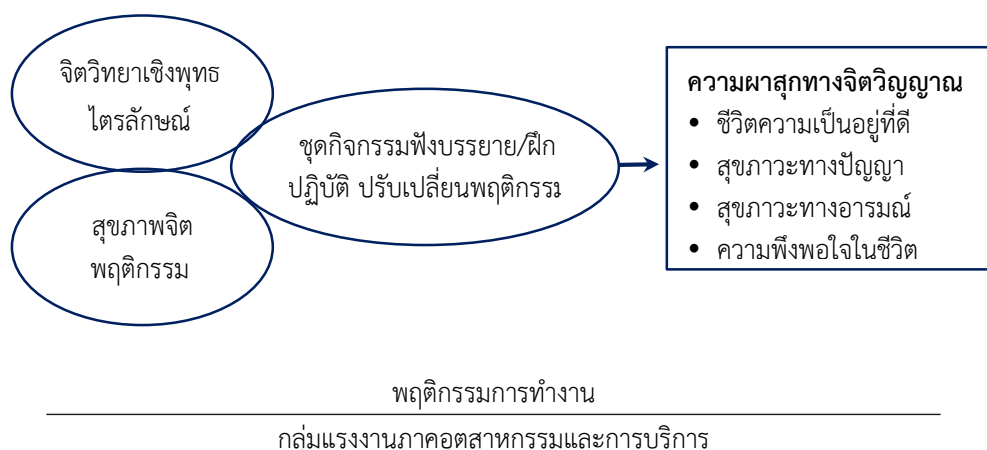
Keywords: 1. Spiritual wellbeing 2. Entrepreneurs 3. Service and tourism industries

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ความผาสุกทางจิตวิญญาณเป็นสภาวะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ และมีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่นด้วยความรักอันบริสุทธิ์ ซึ่งเป็น โดยมีความเชื่อมั่นว่าทุกการกระทำจะส่งผลดีในอนาคต ด้วยเหตุที่ใช้ปัญญาในการพิจารณาอย่างไตร่ตรอง รอบครอบแล้วซึ่งทุกการกระทำล้วนมีความหมายและมีคุณค่าที่ส่งผลอันดีงามที่จะเกิดขึ้นในภายหลังทั้งต่อตนเอง บุคคลรอบข้าง (Ryff, C. D., 2022) และสิ่งสำคัญคือทุกการกระทำนั้นจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมส่วนรวม จึงมีความเชื่อมั่นต่อพฤติกรรมทุกการกระทำ

ทุกกิจกรรมที่ของชีวิตจึงเป็นการดำเนินงานตามเป้าหมายของชีวิตที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความผาสุกทางจิตวิญญาณ ทั้งนี้ลักษณะความผาสุกทางจิตวิญญาณมีองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่สำคัญได้แก่ 1. ความเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต (Understanding Reality of Life) ตัวบ่งชี้สำคัญคือการเข้าใจความเป็นจริงของชีวิตตามหลักไตรลักษณ์คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา 2. ความคงกระพันทางจิตใจ (Psychological invulnerability) ตัวบ่งชี้ที่สำคัญคือ การมีจิตใจตั้งมั่นแน่วแน่ไม่หวั่นไหว 3. ความเชื่อมโยงกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม (Connecting to People and Environment) ตัวบ่งชี้การร่วมกิจกรรมความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น 4. ความเชื่อมกับพระพุทธศาสนา (Connecting to Buddhism) การเข้าถึงปรัชญาสูงสุดในชีวิต (ธัชพล อัครัง, พระมหาเผื่อน กิตติโสภโณ และ ประยูร สุขะใจ, 2566)

สรุปลักษณะความผาสุกทางจิตวิญญาณเชิงพฤติกรรมได้แก่การตระหนักรู้ถึงคุณค่าที่ถูกฝังลึกภายในจิตใจ ทุกการกระทำล้วนมีความหมาย มีคุณค่า มีปัญญารู้แจ้งเท่าทันต่อทุกสรรพสิ่งตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นมีการตอบสนองทางจิตวิญญาณที่เหมาะสม มีการลดละความเห็นแก่ตัวลง ด้วยการมีพลังใจที่เข้มแข็ง มีปัญญามองเห็นธรรมชาติตามความเป็นจริง มีการดำเนินชีวิตตามเป้าหมายที่วางไว้ และมีแหล่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจที่ช่วยให้สามารถก้าวผ่านปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิตได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (วีรชัย คำธร, 2567)

อธิบายกลไกการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมภายใต้ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction Model) ได้สะท้อนถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างหลักการทางจิตวิทยาสมัยใหม่กับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ จิตวิทยาเชิงพุทธ ตามหลักไตรลักษณ์ ทำหน้าที่เป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานในการทำความเข้าใจธรรมชาติของการดำรงอยู่ ไตรลักษณ์ ได้แก่ อนิจจตา (ความไม่เที่ยง) ทุกขตา (ความทุกข์) และอนัตตา (ความไม่ใช่ตัวตน) ช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการยอมรับการเปลี่ยนแปลงและลดการยึดมั่นถือมั่น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Bodhi, 2011; Nyanaponika, 1998) อีกทั้ง สุขภาพจิต และพฤติกรรมทำงาน ในฐานะปัจจัยเชิงสังคม-จิตวิทยา ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวและการเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ การมีสุขภาพจิตที่ดีเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการเปิดรับประสบการณ์ใหม่และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Ryan & Deci, 2000)

และนอกจากนี้ กิจกรรมฝึกปฏิบัติ ทั้งการฟังบรรยาย และการฝึกปฏิบัติ ทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (experiential learning) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสู่ความผาสุกทางจิตวิญญาณ ดังนี้ 1. ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี (Well-being) เกิดขึ้นจากการบูรณาการระหว่างความเข้าใจในไตรลักษณ์และการปฏิบัติสติ ความเข้าใจในความไม่เที่ยงช่วยลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับอนาคต ขณะที่การปฏิบัติสติช่วยเพิ่มการรับรู้ในปัจจุบันขณะ (Brown & Ryan, 2003; Kabat-Zinn, 2003) 2. สุขภาวะทางปัญญา (Cognitive Well-being) เกิดจากการพัฒนาทักษะการสังเกตและการไตร่ตรองที่ไม่มีการตัดสิน (non-judgmental awareness) ซึ่งช่วยลดความคิดแบบอัตโนมัติและเพิ่มความยืดหยุ่นทางความคิด (Teasdale et al., 2000) 3. สุขภาวะทางอารมณ์ (Emotional Well-being) เกิดจากการพัฒนาทักษะการควบคุมอารมณ์ผ่านการเข้าใจนัตตา ซึ่งช่วยลดการยึดติดกับอารมณ์และความรู้สึก การปฏิบัติเมตตาภาวนาในพระพุทธศาสนาช่วยเพิ่มอารมณ์เชิงบวกและลดอารมณ์เชิงลบ (Hofmann et al., 2011) 4. ความพึงพอใจในชีวิต (Life Satisfaction) เป็นผลลัพธ์รวมจากการบูรณาการทั้งสามด้านข้างต้น ความเข้าใจในทุกขตาช่วยสร้างความคาดหวังที่สมจริง ขณะที่การปฏิบัติสติช่วยเพิ่มความรู้สึกขอบคุณและการยอมรับสิ่งที่เป็นอยู่ (Lyubomirsky et al., 2005) และนอกจากนี้ จิตวิทยาเชิงพุทธทำหน้าที่เป็นกรอบความคิดที่ช่วยตีความประสบการณ์ ขณะที่การฝึกปฏิบัติเป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และสุขภาพจิตเป็นทั้งปัจจัยเอื้อและผลลัพธ์ของกระบวนการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมเป็นสำคัญ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ออกแบบชุดกิจกรรมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ ของกลุ่มผู้ใช้แรงงานภาคอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว

2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความผาสุกทางจิตวิญญาณเชิงพฤติกรรม ของกลุ่มผู้ใช้แรงงานภาคอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว

3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

3.1 ได้ชุดกิจกรรมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ ของกลุ่มผู้ใช้แรงงานภาคอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว

3.2 ได้ทราบผลการเปรียบเทียบชุดกิจกรรมที่ส่งผลต่อความผาสุกทางจิตวิญญาณเชิงพฤติกรรมของกลุ่มผู้ใช้แรงงานภาคอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้วิธีการศึกษาโดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยการศึกษาเชิงคุณภาพ ศึกษาความหมายเกี่ยวกับความผาสุกทางจิตวิญญาณ ส่วนการศึกษาเชิงปริมาณใช้วิธีศึกษาวิจัยกึ่งทดลอง (Experimental Research) โดยมุ่งศึกษากลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (sample size) โดยใช้โปรแกรม G*Power กำหนด Effect size (Cohen's d) = 0.8

(Large effect size) ตามเกณฑ์ของ Cohen (1988): α err prob (Alpha level) = 0.05 (ค่าปกติในการวิจัย) Power ($1-\beta$ err prob) = 0.80 หรือ 80% (ค่ามาตรฐานที่ยอมรับได้) สำหรับการทดสอบค่าที (Total two-tailed t-test) รวมขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 คน แบ่งเป็น กลุ่มที่ 1: 21 คน กลุ่มที่ 2: 21 คน โดยกำหนดขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้ ขั้นที่ 1 คัดเลือกหรือคัดกรองกลุ่มตัวอย่าง โดย 1. เป็นผู้ที่อยู่ในอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว 2. เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยว หรือเป็นผู้ประกอบการให้บริการด้านการท่องเที่ยว 3. ให้บริการด้วยการยืนและเดินมากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน 4. ยินดีเข้าร่วมตลอดโครงการ ขั้นที่ 2 สุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยวิธีการจับฉลากเพื่อเข้ากลุ่ม (Random assignment) สุ่มเข้ากลุ่มตามแบบแผนการทดลอง ขั้นที่ 3 ดำเนินการฝึกอบรมหรือสร้างสถานการณ์จัดกระทำ ได้แก่ กลุ่มกิจกรรมฝึกอบรมเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ และกลุ่มกิจกรรมที่อื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง และตรวจสอบการจัดกระทำ ขั้นที่ 4 วัดเชิงพฤติกรรมความผาสุกทางจิตวิญญาณ โดยใช้แบบสอบถาม ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research Design) ศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการสุ่มเข้ากลุ่ม ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Control Group Design) ซึ่งมีแบบแผนการทดลอง (Christensen, Johnson, & Turner, 2011, 241-242) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลอง Randomized Pretest-Posttest Control Group Design

สุ่มเข้ากลุ่ม	Pretest	กลุ่ม	ฝึกปฏิบัติ	Posttest
R	O_1	กลุ่มทดลอง	X_1	O_2
	O_3	กลุ่มควบคุม	X_2	O_4
เวลา 45 นาที				
จากตารางที่ 1 อธิบายความหมายของสัญลักษณ์ คือ				
R	แทน	สุ่มเข้ากลุ่ม (Random Assignment)		
O_1, O_2	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) วัดความผาสุกทางจิตวิญญาณ		
E_1	แทน	กลุ่มทดลอง ได้ฝึกปฏิบัติชุดกิจกรรมเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ		
E_2	แทน	กลุ่มควบคุม ได้รับการฟังบรรยายความสุข 8 ประการ		
X_1	แทน	กลุ่มทดลอง ได้ฝึกปฏิบัติชุดกิจกรรมความผาสุกทางจิตวิญญาณ		
X_2	แทน	กลุ่มควบคุม ได้รับการฟังบรรยายความสุข 8 ประการ		
O_3, O_4	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)		

ในการศึกษาความผาสุกทางจิตวิญญาณโดยกำหนดความแตกต่างระหว่างกลุ่ม คือ กลุ่มทดลองได้รับชุดกิจกรรมฝึกปฏิบัติครบถ้วน 10 กิจกรรม ส่วนกลุ่มควบคุม ได้รับการบรรยายทั่วไปเท่านั้น ลดความแตกต่างภายในกลุ่ม อีกทั้งมีการเลือกผู้เข้าร่วมที่มีอายุ การศึกษา และประสบการณ์ทำงานใกล้เคียงกัน จัดการทดลองในสภาพแวดล้อมเดียวกัน ใช้เวลาในการทดลองเท่ากันทุกกลุ่ม และ

ควบคุมตัวแปรกวน ด้วยการสุ่มผู้เข้าร่วมเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยการควบคุมตัวแปร เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส และใช้เครื่องมือวัดเดียวกันทั้งสองกลุ่ม (Kerlinger, F. N., & Lee, H. B., 2000)

เครื่องมือวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ความผาสุกทางจิตวิญญาณ ภาพรวมค่าความเชื่อมั่น = 0.82 การเก็บรวบรวมข้อมูลภายหลังการทดลองผู้วิจัยให้อาสาสมัคร รายงานประเมินตนเองใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน ร้อยละ การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยไม่มีการวิเคราะห์ไปถึงข้อมูลส่วนบุคคล จะเป็นเป็นความลับ

5. ผลการวิจัย

ในส่วนนี้กำหนดหัวข้อนำเสนอคือ สรุปความหมายความผาสุกทางจิตวิญญาณ และ กิจกรรมเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ และผลเปรียบเทียบกิจกรรมที่ส่งผลต่อความผาสุกทางจิตวิญญาณ ดังนี้

5.1 ชุดกิจกรรมเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ

ชุดกิจกรรมเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ ได้แก่ กิจกรรมการเดินทางเพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ โดยที่กิจกรรมเป็นแสดงออกทางพฤติกรรมการกระทำที่แสดงออกซึ่งเป็นไปเพื่อประโยชน์ทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่นด้วยความรักอันบริสุทธิ์ ซึ่งเป็นกิจกรรมของการกระทำที่มีความเชื่อมั่นว่าทุกการกระทำจะส่งผลดีต่อตนเองในอนาคต ด้วยความเห็นสาเหตุและผลซึ่งได้ใช้ปัญญาพิจารณาอย่างรอบครอบแล้ว ซึ่งกิจกรรมที่ได้กระทำทุกกิจกรรมล้วนมีความหมายและมีคุณค่าที่ส่งผลอันดีงามทั้งต่อตนเอง บุคคลรอบข้าง และสิ่งสำคัญเป็นกิจกรรมที่ทุกการกระทำนั้นจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมส่วนรวมด้วยความเชื่อมั่นต่อกิจกรรมในทุกการกระทำของชีวิต เป็นไปเพื่อการดำเนินชีวิตตามเป้าหมายที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความผาสุกทางจิตวิญญาณ

ภาพที่ 1 กิจกรรมฝึกปฏิบัติสร้างเสริมความผาสุกทางจิตวิญญาณ

สรุปชุดกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ ได้แก่ 1. สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 2. กิจกรรมทำบุญแบ่งปัน 3. ทำประโยชน์เพื่อสังคม 4. เข้าใจสัจธรรมชีวิต 5. มีสัมพันธภาพกับครอบครัว 6. มีสุขภาพกายที่ดี 7. มีเป้าหมายชีวิตชัดเจน 8. รับรู้พึงพอใจในชีวิต 9. กำกับอารมณ์ความรู้สึก 10. ปลอ่ยกวางมีใจเป็นกลาง

ตารางที่ 2 พื้นฐานประสบการณ์ฝึกปฏิบัติกิจกรรมเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ

	พื้นฐานประสบการณ์ทำกิจกรรม	กลุ่มพึงบรรยาย X_2			กลุ่มฝึกปฏิบัติ X_1		
		M	SD		M	SD	
1	การเคารพสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์	4.27	0.21	4	4.17	0.24	5
2	การทำกิจกรรมทำบุญแบ่งปัน	4.15	0.14	6	4.14	0.14	6
3	การทำประโยชน์เพื่อสังคม	4.39	0.16	2	4.32	0.20	2
4	การเรียนรู้เข้าใจสัจธรรมชีวิต	4.08	0.23	7	4.07	0.23	7
5	การสร้างสัมพันธ์กับครอบครัว	4.22	0.32	5	4.27	0.22	4
6	การดูแลสุขภาพกาย	4.01	0.24	8	4.07	0.25	7
7	การกำหนดเป้าหมายชีวิตชัดเจน	3.80	0.28	10	4.17	0.31	5
8	การรับรู้ถึงความพึงพอใจในชีวิต	4.32	0.14	3	4.26	0.15	3
9	การกำกับอารมณ์ความรู้สึก	3.99	0.16	9	4.17	0.13	5
10	การปลอ่ยกวางมีใจเป็นกลาง	4.52	0.16	1	4.54	0.10	1
	สรุปภาพรวม	4.17	0.06		4.21	0.05	

สรุปพื้นฐานประสบการณ์ฝึกปฏิบัติกิจกรรมเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ ภาพรวมพบว่า กลุ่มพึงบรรยาย X_2 (ค่าเฉลี่ย = 4.17) มีความผาสุกทางจิตวิญญาณน้อยกว่ากลุ่มฝึกปฏิบัติ X_1 (ค่าเฉลี่ย = 4.21)

ความหมายความผาสุกทางจิตวิญญาณ ของกลุ่มผู้ใช้แรงงานภาคอุตสาหกรรมบริการ และการท่องเที่ยว สรุปสังเคราะห์ ความหมาย องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ ผลการสังเคราะห์เป็นดังนี้

สรุปความหมายความผาสุกทางจิตวิญญาณ คือ 1. ความเป็นอยู่ดีมีสุข 2. ความเข้มแข็งแห่งจิต 3. ทำงานบรรลุเป้าหมาย 4. ความพึงพอใจในชีวิต 5. ความหมายในชีวิต 6. สุขภาวะอารมณ์ 7. สุขภาวะปัญญา 8. มองโลกในแง่ดี และ 9. รู้สึกร่วมในชุมชน

5.2 เปรียบเทียบความผาสุกทางจิตวิญญาณเชิงพฤติกรรม

ผลการเปรียบเทียบกิจกรรมที่ส่งผลต่อความผาสุกทางจิตวิญญาณเชิงพฤติกรรมของกลุ่มผู้ใช้แรงงานภาคอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว

ตารางที่ 3 ความผาสุกทางจิตวิญญาณ

	ความผาสุกทางจิตวิญญาณ	กลุ่มพึงบรรยาย X_2			กลุ่มฝึกปฏิบัติ X_1		
		M	SD	แปล	M	SD	แปล
1	การมีความเป็นอยู่ที่ดีและมีสุข	4.03	0.22	8	4.14	0.17	7
2	การมีความเข้มแข็งแห่งจิต	4.40	0.35	3	4.29	0.27	4
3	การทำงานบรรลุเป้าหมาย	4.12	0.31	5	4.56	0.19	1
4	การมีความพึงพอใจในชีวิต	4.01	0.29	9	4.27	0.25	5
5	การรับรู้ความหมายในชีวิต	4.42	0.15	2	4.37	0.17	3
6	การมีสุขภาวะทางอารมณ์	4.14	0.09	4	4.24	0.19	6
7	การมีสุขภาวะทางปัญญา	4.43	0.15	1	4.48	0.18	2
8	การมองโลกในแง่ดี	4.05	0.26	7	3.99	0.18	8
9	ความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน	4.08	0.36	6	3.88	0.15	9
	สรุปภาพรวม	4.18	0.07		4.24	0.07	

สรุปความผาสุกทางจิตวิญญาณ โดยที่ภาพรวม พบว่า กลุ่มพึงบรรยาย X_2 เช่น การมีสุขภาวะทางปัญญา (ค่าเฉลี่ย = 4.18) มีความผาสุกทางจิตวิญญาณน้อยกว่า กลุ่มฝึกปฏิบัติ เช่น การมุ่งทำงานบรรลุเป้าหมายมากกว่า X_1 (ค่าเฉลี่ย = 4.24)

6. สรุปผลการวิจัย

6.1 ชุดกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ ได้แก่ 1. สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 2. กิจกรรมทำบุญแบ่งปัน 3. ทำประโยชน์เพื่อสังคม 4. เข้าใจสัจธรรมชีวิต 5. มีสัมพันธ์กับครอบครัว 6. มีสุขภาพกายที่ดี 7. มีเป้าหมายชีวิตชัดเจน 8. รับรู้พึงพอใจในชีวิต 9. กำกับอารมณ์ความรู้สึก 10. ปลอ่ยวางมีใจเป็นกลาง โดยที่กลุ่มผู้ที่มีพื้นฐานประสบการณ์ทำกิจกรรมด้วยการพึงบรรยายมีความผาสุกทางจิตวิญญาณน้อยกว่ากลุ่มฝึกปฏิบัติ

6.2 ความหมายความผาสุกทางจิตวิญญาณ คือ 1. ความเป็นอยู่ดีมีสุข 2. ความเข้มแข็งแห่งจิต 3. ทำงานบรรลุเป้าหมาย 4. ความพึงพอใจในชีวิต 5. ความหมายในชีวิต 6. สุขภาวะอารมณ์ 7. สุขภาวะปัญญา 8. มองโลกในแง่ดี และ 9. รู้สึกร่วมในชุมชน

6.3 ความผาสุกทางจิตวิญญาณโดยที่กลุ่มที่พึงบรรยายมีความผาสุกทางจิตวิญญาณน้อยกว่ากลุ่มฝึกปฏิบัติ

7. อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย ผลของการฝึกปฏิบัติเทียบกับการฟังบรรยายต่อความผาสุกทางจิตวิญญาณ ผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มฝึกปฏิบัติมีความผาสุกทางจิตวิญญาณสูงกว่ากลุ่มการฟังบรรยายสามารถ อธิบายได้ผ่านหลายมิติทางทฤษฎีและประจักษ์ ดังนี้ 1. มิติการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การฝึกปฏิบัติสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของ Kolb (1984) ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติและการสะท้อนผลซึ่งแตกต่างจากการเรียนรู้เชิงรับสาร (passive learning) จากการฟังบรรยาย การฝึกปฏิบัติทางจิตวิญญาณ เช่น การทำสมาธิ การภาวนา หรือการปฏิบัติสติ เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติได้รับประสบการณ์ตรง (concrete experience) และมีการสะท้อนผล (reflective observation) ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงจิตวิญญาณอย่างลึกซึ้ง (Mezirow, 1991) 2. มิติทางประสาทวิทยาศาสตร์ การวิจัยทางประสาทวิทยาศาสตร์แสดงให้เห็นว่า การฝึกปฏิบัติสติ (mindfulness practice) ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสมองในบริเวณที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความสนใจ การควบคุมอารมณ์ และการรับรู้ตนเอง (Hölzel et al., 2011; Tang et al., 2015) ในขณะที่การฟังบรรยายเพียงอย่างเดียวไม่สามารถกระตุ้นการเปลี่ยนแปลงทางประสาทวิทยาได้ในระดับเดียวกัน การฝึกปฏิบัติสร้างการเชื่อมต่อประสาทใหม่ (neuroplasticity) ที่ส่งผลต่อความผาสุกทางจิตวิญญาณอย่างยั่งยืน 3. มิติทางจิตวิทยาการรับรู้และประจักษ์ การฝึกปฏิบัติสร้างการรับรู้ผ่านร่างกาย ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งกว่าการรับรู้เชิงแนวคิดเพียงอย่างเดียว (Lakoff & Johnson, 1999) ผู้ปฏิบัติสามารถสัมผัสกับการเปลี่ยนแปลงทางกายและใจได้โดยตรง ไม่ว่าจะเป็นความสงบของใจ ความเบาสบายของร่างกาย หรือความกระจ่างใสของจิต ประสบการณ์เหล่านี้สร้างความเชื่อมั่นและแรงจูงใจในการปฏิบัติต่อเนื่อง (Shapiro et al., 2006) 4. มิติทางปรัชญาพระพุทธศาสนา หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเน้นการปฏิบัติเป็นหลัก สอดคล้องกับพระพุทธพจน์ที่ว่า "ธมโม สุจิณฺโณ สุขมาวหาติ" แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติธรรมที่นำไปสู่ความสุขที่แท้จริง (Bodhi, 2011) 5. มิติทางจิตวิทยาการแรงจูงใจ ทฤษฎี Self-Determination Theory ของ Deci และ Ryan (2000) อธิบายว่า การปฏิบัติตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางจิตวิทยา 3 ประการ คือ ความเป็นอิสระ (autonomy) ความสามารถ (competence) และความเชื่อมโยง (relatedness) มากกว่าการฟังบรรยาย การฝึกปฏิบัติให้ผู้ปฏิบัติมีอิสระในการเลือกวิธีการและจังหวะในการปฏิบัติ รู้สึกมีความสามารถเมื่อเห็นผลจากการปฏิบัติ และรู้สึกเชื่อมโยงกับตนเองในระดับที่ลึกซึ้งขึ้น (6) มิติทางจิตวิทยาเชิงบวก การฝึกปฏิบัติทางจิตวิญญาณสอดคล้องกับหลักการของจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) ที่เน้นการพัฒนาคุณธรรมและความผาสุกมากกว่าการแก้ไขปัญา (Seligman, 2011) การปฏิบัติสร้างประสบการณ์เชิงบวกที่ยั่งยืน เช่น ความกตัญญู ความเมตตา และความสงบสุข ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของความผาสุกทางจิตวิญญาณ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรกำหนดแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาเสริมสร้างตัวชี้วัดความผาสุกทางจิตวิญญาณ ได้แก่

1. ความเป็นอยู่ดีมีสุข
2. ความเข้มแข็งแห่งจิต
3. ทำงานบรรลุเป้าหมาย
4. ความพึงพอใจในชีวิต
- 5.

ความหมายในชีวิต 6. สุขภาวะอารมณ์ 7. สุขภาวะปัญญา 8. มองโลกในแง่ดี และ 9. รู้สึกร่วมในชุมชน ด้วยการส่งเสริมให้มีการฝึกปฏิบัติลงมือปฏิบัติจะส่งผลดีมากกว่าการฟังบรรยายหรืออบรมเพียงอย่างเดียว

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

ควรเพิ่มชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพื้นฐานประสบการณ์การฝึกปฏิบัติทำกิจกรรมให้มากขึ้น เนื่องจากจะส่งผลดีต่อความผาสุกทางจิตวิญญาณมากกว่าการฟังบรรยาย

8.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยครั้งต่อไปโดยการจัดกระทำกิจกรรมตัวชี้วัดความผาสุกทางจิตวิญญาณซ้ำเพื่อยืนยันตรวจสอบผลของการศึกษาวิจัยนี้

9. บรรณานุกรม

- วีรชัย คำธร. (2567). *การออกแบบชุดกิจกรรมเพื่อสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ ของกลุ่มผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว : การศึกษาเชิงพหุกรรมและพลังงานคลื่นไฟฟ้าสมอง*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- รัชพล อัครัง, พระมหาเผื่อน กิตติโสภโณ, ประยูร สุขะใจ. (2023). การพัฒนาตัวบ่งชี้และมาตรฐานวัดความงอกงามทางจิตวิญญาณเชิงพุทธ. *มจร การพัฒนาสังคม*, 8(2), 129-142.
- Bodhi, B. (2011). *What does mindfulness really mean? A canonical perspective*. *Contemporary Buddhism*, 12(1), 19-39.
- Brown, K. W., & Ryan, R. M. (2003). The benefits of being present: Mindfulness and its role in psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(4), 822-848.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.
- Hofmann, S. G., Grossman, P., & Hinton, D. E. (2011). Loving-kindness and compassion meditation: Potential for psychological interventions. *Clinical Psychology Review*, 31(7), 1126-1132.
- Kabat-Zinn, J. (2003). Mindfulness-based interventions in context: Past, present, and future. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 10(2), 144-156.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Prentice-Hall.
- Kerlinger, F. N., & Lee, H. B. (2000). *Foundations of behavioral research* (4th ed.). Harcourt College Publishers.

- Lakoff, G., & Johnson, M. (1999). *The embodied mind: The bodily basis of meaning, imagination, and reason*. Basic Books.
- Lyubomirsky, S., Sheldon, K. M., & Schkade, D. (2005). Pursuing happiness: The architecture of sustainable change. *Review of General Psychology*, 9(2), 111-131.
- Mezirow, J. (1991). *Transformative dimensions of adult learning*. Jossey-Bass.
- Nyanaponika, T. (1998). *The heart of Buddhist meditation*. Weiser Books.
- Ryff, C. D. (2021). Spirituality and well-being: Theory, science, and the nature connection. *Religions*, 12(11), 914.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78.
- Shapiro, S. L., & Carlson, L. E. (2009). *The art and science of mindfulness: Integrating mindfulness into psychology and the helping professions*. American Psychological Association.
- Shapiro, S. L., Carlson, L. E., Astin, J. A., & Freedman, B. (2006). Mechanisms of mindfulness. *Journal of Clinical Psychology*, 62(3), 373-386.
- Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*. Free Press.
- Teasdale, J. D., Segal, Z. V., Williams, J. M. G., Ridgeway, V. A., Soulsby, J. M., & Lau, M. A. (2000). Prevention of relapse/recurrence in major depression by mindfulness-based cognitive therapy. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 68(4), 615-623.

10. คำขอบคุณ

ขอขอบคุณแหล่งทุน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) และมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ที่สนับสนุนการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จได้ด้วยดี

การบูรณาการแนวคิดรัฐศาสตร์ พุทธปรัชญา และจริยธรรมในการบริหารการเมืองท้องถิ่น:
กรณีศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
INTEGRATION OF POLITICAL SCIENCE, BUDDHIST PHILOSOPHY AND ETHICS IN
LOCAL POLITICAL ADMINISTRATION: A CASE STUDY OF NAKHON SI THAMMARAT
PROVINCE

อัศวศิริ ลาปีอี¹, เสกศักดิ์ อยู่ดี^{2*}, ทวนธง ครุฑจ้อน³, อภิรดี จิโรภาส⁴,
ฐากร สิทธิโชค⁵, สุกรณ์รัตน์ รักษาบุญ⁶
Aussiri Lapi-e¹, Seksak Yoodee^{2*}, Thuantong Krutchon³, Apiradee Jiropas⁴,
Takorn Sittichok⁵, Sukparut Ruksakan⁶
ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2567

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. สำรวจประเด็นการวิจัยเกี่ยวกับขอบข่ายการบูรณาการแนวคิดรัฐศาสตร์ พุทธปรัชญา และจริยธรรมในการบริหารการเมืองท้องถิ่น 2. เพื่อทบทวนจุดยืนทางญาณวิทยาเกี่ยวกับแนวคิดรัฐศาสตร์ พุทธปรัชญา และจริยธรรมในการบริหารการเมืองท้องถิ่น 3. เพื่อสังเคราะห์แนวทางการบูรณาการแนวคิดรัฐศาสตร์ พุทธปรัชญา และจริยธรรมในการบริหารการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดนครศรีธรรมราช งานวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารวิชาการ การวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและการสังเคราะห์อภิमान

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
Assistant Prof. Dr. of Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University

² อาจารย์ประจำวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ
Lecturer of Management for Development College, Thaksin University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ
Assistant Prof. Dr. of Management for Development College, Thaksin University

^{4,5} ดร. อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
Dr. Lecturer of Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University

⁶ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
Faculty of Education, Thaksin University
Corresponding author; Email: seksak.y@tsu.ac.th

(Received: 6 November 2024; Revised: 3 April 2025; Accepted: 27 June 2025)

ผลการวิจัยสรุปได้ 3 ประการ ดังนี้ 1. การศึกษาการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช ชี้ให้เห็นถึงการบูรณาการแนวคิดรัฐศาสตร์ พุทธปรัชญา และจริยธรรมเพื่อสร้างความชอบธรรมในงานบริหารท้องถิ่น โดยการนำหลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของประชาชนมาช่วยส่งเสริมความโปร่งใสและเสถียรภาพ 2. การบูรณาการแนวคิดทางรัฐศาสตร์กับพุทธปรัชญาและจริยธรรมเป็นแนวทางที่สร้างความไว้วางใจในประชาชน ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น 3. การนำหลักศีลธรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและบริหารงานท้องถิ่น ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำและประชาชน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาชี้แนะให้ขยายความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพื่อพัฒนานโยบายที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น

คำสำคัญ : 1. การบูรณาการแนวคิดรัฐศาสตร์ 2. พุทธปรัชญา 3. จริยธรรม 4. การเมืองท้องถิ่น 5. จังหวัดนครศรีธรรมราช

ABSTRACT

This research aims to 1. explore research issues regarding the scope of integrating political science, Buddhist philosophy, and ethics in local political administration; 2. review epistemological positions related to political science, Buddhist philosophy, and ethics in local political administration; and 3. synthesize an integrated approach to political science, Buddhist philosophy, and ethics in local political administration in Nakhon Si Thammarat Province. The study employs a qualitative research methodology by synthesizing data from academic documents, relevant research, and in-depth interviews with five key informants. Data were analyzed using content analysis and meta-synthesis. The research findings can be summarized into three main points: 1. The study of local politics in Nakhon Si Thammarat highlights the integration of political science, Buddhist philosophy, and ethics to establish legitimacy in local administration. This involves applying principles of good governance and public participation to enhance transparency and stability. 2) Integrating concepts from political science with Buddhist philosophy and ethics fosters public trust, which is crucial for the development of local democracy. 3) Incorporating moral principles in policy-making and local administration strengthens the relationship between leaders and citizens and promotes effective political participation. The study also recommends expanding the understanding of local power structures and social changes to develop policies aligned with local contexts.

Keyword : 1. Integration of Political Science 2. Buddhist Philosophy 3. Ethics 4. Local Politics 5. Nakhon Si Thammarat Province

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การเมืองท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการกระจายอำนาจสู่ชุมชนเพื่อให้เกิดการบริหารที่ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นเวทีที่สำคัญสำหรับการฝึกฝนความเป็นประชาธิปไตยผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการทางการเมือง การเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช เผชิญกับความท้าทายในการจัดการกับความซับซ้อนของความต้องการและความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นในระดับชุมชน การสร้างกลไกที่โปร่งใสและชอบธรรมผ่านการบูรณาการแนวคิดจากรัฐศาสตร์และศิลปกรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง การส่งเสริมให้ประชาชน มีบทบาทในการตรวจสอบและควบคุมการทำงานของผู้นำท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย สามารถนำไปสู่การบริหารที่มีเสถียรภาพและสร้างความยั่งยืนในระยะยาวได้อย่างชัดเจน (สุรชาติ บำรุงสุข, 2563) ยิ่งไปกว่านั้น การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามแผนการปฏิรูปประเทศยังช่วยให้ท้องถิ่นมีศักยภาพในการรับมือกับปัญหาที่ซับซ้อนซึ่งเกี่ยวข้องกับ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจ (วิษณุ เครืองาม, 2561)

อย่างไรก็ตาม แม้การเมืองท้องถิ่นจะมีบทบาทสำคัญในการกระจายอำนาจ แต่ในหลายพื้นที่ยังคงเผชิญกับปัญหาความไม่เสถียรเนื่องจากการขาดกลไกการบริหารที่โปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ปัญหาดังกล่าวมักเกิดจากการที่ผู้นำท้องถิ่นไม่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและขาด การบริหารที่ตั้งอยู่บนหลักจริยธรรม ซึ่งทำให้เกิดปัญหาการทุจริตและการใช้อำนาจในทางที่ไม่เหมาะสม (ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ, 2561) นอกจากนี้ การขาดความโปร่งใสในการบริหารยังทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางการเมือง การไม่เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะทำให้เกิดการขาดความเชื่อมั่นและความไม่พอใจต่อผู้นำ การบูรณาการแนวคิดจากรัฐศาสตร์ พุทธปรัชญา และจริยธรรมในการบริหารการเมืองท้องถิ่น จึงเป็นแนวทางที่สำคัญในการเพิ่มความโปร่งใสและเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างผู้นำกับประชาชน แนวคิดพุทธปรัชญา เช่น หลักความสุจริตและความยุติธรรม สามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารที่เน้นความชอบธรรมและการปกครองที่มีศีลธรรม (โกวิทย์ พวงงาม, 2562) การบูรณาการแนวคิดเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยลดปัญหาคอร์รัปชัน แต่ยังสามารถสร้างความสมานฉันท์ในชุมชนท้องถิ่น เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการบริหาร และส่งผลให้เกิดเสถียรภาพทางการเมืองในระยะยาว (อานันท์ ปันยารชุน, 2563)

การนำพุทธปรัชญามาใช้ในการบริหารการเมืองท้องถิ่นยังส่งผลดีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมการเมืองที่เน้นความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำและประชาชน หลักธรรมที่สำคัญเช่น ความโปร่งใส ความเสมอภาค และการมีส่วนร่วม เป็นหัวใจของประชาธิปไตยและสอดคล้องกับหลักการที่ผู้นำท้องถิ่นสามารถนำมาใช้เพื่อสร้างความไว้วางใจจากประชาชน พุทธปรัชญามีบทบาทในการสร้างกรอบการบริหารที่เน้นความเป็นธรรมและการใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความเสถียรภาพให้กับการเมืองท้องถิ่น (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2564) นอกจากนี้ การบูรณาการแนวคิดจริยธรรมในการบริหารการเมืองท้องถิ่นยังเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้นำท้องถิ่น จริยธรรมที่เข้มแข็งในหมู่ผู้นำไม่เพียงแต่ลดปัญหาคอร์รัปชัน แต่ยังช่วยสร้างกลไกการบริหารที่เน้นความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน การที่ประชาชน

มีความไว้วางใจในผู้นำจะส่งผลให้กระบวนการตัดสินใจทางการเมือง มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงช่วยลดความขัดแย้งในชุมชนท้องถิ่น การใช้จริยธรรมในการบริหารท้องถิ่นจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างความยั่งยืนของระบบการเมืองท้องถิ่น (พิสิษฐ์ จอมบุญเรือง, 2552)

อย่างไรก็ตาม การศึกษาบทบาทของการบูรณาการแนวคิดรัฐศาสตร์ พุทธปรัชญา และจริยธรรมในการบริหารการเมืองท้องถิ่นในกรณีศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชจะช่วยให้เห็นถึงแนวทางที่สามารถนำไป ปรับใช้ในพื้นที่ยื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบูรณาการแนวคิดเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้การบริหารสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดีขึ้น แต่ยังเป็นแนวทางที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบและตรวจติดตามการทำงานของผู้นำท้องถิ่น ส่งผลให้การบริหารท้องถิ่นมีความโปร่งใสมากขึ้นและสามารถรับมือกับความท้าทายในระยะยาว (สมบุญ ชูชาติ, 2564) การศึกษาเชิงคุณภาพนี้จะวิเคราะห์แนวทางการบูรณาการแนวคิดรัฐศาสตร์ พุทธปรัชญา และจริยธรรมในการบริหารการเมืองท้องถิ่น โดยอาศัยข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อสำรวจประเด็นการวิจัยเกี่ยวกับขอบข่ายการบูรณาการแนวคิดรัฐศาสตร์ พุทธปรัชญา และจริยธรรมในการบริหารการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 เพื่อทบทวนจุดยืนทางญาณวิทยาเกี่ยวกับแนวคิดรัฐศาสตร์ พุทธปรัชญา และจริยธรรมในการบริหารการเมืองท้องถิ่น เพื่อสร้างความชอบธรรมและเสถียรภาพทางการเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช

2.3 เพื่อสังเคราะห์แนวทางการบูรณาการแนวคิดรัฐศาสตร์ พุทธปรัชญา และจริยธรรมในการบริหารการเมืองท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ผลิต้องคความรู้ใหม่ทางวิชาการเกี่ยวกับการเมืองการปกครองท้องถิ่นร่วมสมัยพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งนับเป็นทิศทางสนับสนุนข้อเสนอเชิงนวัตกรรมการจัดการความรู้ด้วยการพัฒนาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ในอนาคต ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ ด้านจุดยืนทางญาณวิทยารวมทั้งด้านวิธีวิทยาการศึกษา เป็นต้น

3.2 สามารถถ่ายทอดแนวทางการจัดการศึกษาการเมืองการปกครองท้องถิ่นที่สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ภาคใต้สู่การบูรณาการความร่วมมือในลักษณะของภาคีเครือข่ายทางวิชาการ พร้อมหนุนเสริมความเข้มแข็งในการพัฒนาหลักสูตรด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่นในอนาคต

3.3 ได้ฐานข้อมูลสำคัญที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถเผยแพร่สู่วารสาร สิ่งพิมพ์ และหรือนำเสนอผ่าน การประชุมทางวิชาการ รวมทั้งประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ที่สังกัดหลักสูตรรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ตลอดจนสังคมศาสตร์ ทั้งระดับปริญญาตรีและระดับ

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ รวมทั้งสถาบันการศึกษาอื่นที่สนใจในด้านการพัฒนาการเมือง การปกครองท้องถิ่นไปประยุกต์ใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ใช้วิธีการสังเคราะห์ห่อหุ้มเชิงคุณภาพ (qualitative meta-synthesis) เพื่ออธิบายประเด็นสำคัญทางการเมืองท้องถิ่นและสร้างมุมมองใหม่ในระดับฐานราก โดยดำเนินการตาม แนวทางการจัดการระบบและการสังเคราะห์ข้อมูลพร้อมกัน (Leske, 2011) ซึ่งช่วยให้ข้อสรุปที่ได้มีความน่าเชื่อถือและลดค่าความลำเอียง (bias) ผ่านการจำกัดขอบเขต แหล่งข้อมูลและกำหนดจำนวนผลงานวิจัยที่ใช้ในการสังเคราะห์ (Jain & Sing, 2012) ผลการวิจัย มุ่งหวังที่จะสรุปและนำเสนอชุดความรู้ใหม่ที่แม่นยำและมีคุณภาพเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น

4.1 การกำหนดหน่วยวิเคราะห์

การวิจัยนี้ใช้หน่วยระดับองค์กร (unit of organization) ซึ่งสะท้อนมิติทัศน์การจัดการ การศึกษา ด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่น ผ่านบริบทการดำเนินงานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ทางรัฐศาสตร์ จังหวัดนครศรีธรรมราช สังกัดสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วย หลักศาสนา

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 กลุ่มประชากรประกอบด้วยวิทยานิพนธ์และการศึกษาอิสระของนักศึกษาสังกัด สถาบันอุดมศึกษากลุ่มการพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักทางศาสนา (กลุ่ม 4) ตามกฎกระทรวง การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564” จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งสะท้อนกลุ่มพัฒนาปัญญาและ คุณธรรม ด้วยหลักศาสนา ระหว่างปี 2561 - 2565 ที่เผยแพร่ผ่านฐานข้อมูลออนไลน์ การคัดเลือก เอกสาร ใช้เกณฑ์ตาม Scott, J. (1990) โดยพิจารณาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง และการบริหารท้องถิ่น รวมถึงแนววิเคราะห์การเมืองท้องถิ่นในยุคต่าง ๆ และความยินยอมของผู้ นิพนธ์ในการเผยแพร่ข้อมูล

4.2.2 กลุ่มตัวอย่างการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interviews) ได้มาจากการคัดเลือก แบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) รวม 5 คน ประกอบด้วย 1) คณาจารย์ 3 คน โดย คัดเลือกจากตำแหน่งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 2) ตัวแทนนักศึกษาจาก “สถาบันอุดมศึกษาสังกัด กลุ่ม การพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักทางศาสนา (กลุ่ม 4) ตามกฎกระทรวงการจัดกลุ่ม สถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564” จำนวน 1 คน และ 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 1 คน

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาช่วงปีการศึกษา 2561 - 2565 โดยคัดเลือกเฉพาะผลงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านการเมืองท้องถิ่นจากหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต รวมทั้งหมด 23 ผลงาน ซึ่งใช้การสังเคราะห์รูปแบบห่อหุ้ม (meta-synthesis) เพื่อประมวลชุดข้อมูลที่แสดงประเด็นสำคัญและแนวทางการศึกษาเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นในจังหวัด นครศรีธรรมราช หลังจากนั้นได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อยืนยันและตรวจสอบ ความถูกต้องของข้อมูลตามหลักญาณวิทยา (epistemology) เพื่อประมวลแนวคิดในสาขารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ที่สามารถใช้เป็นกรอบการพัฒนาการวิจัยในพื้นที่

4.4 กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้เน้นการเชื่อมโยงองค์ความรู้พื้นฐานแนวคิดและทฤษฎี กรอบแนวทางการศึกษาการเมืองท้องถิ่นต่อการบวมนองค์ความรู้เชิงศาสตร์ในบริบทร่วมสมัย โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลเพื่อสร้างข้อสรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยอยู่บนฐานของการสำรวจเอกสารภูมิวิเคราะห์ด้วยการนับความถี่และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ตามแนวทางการศึกษาการเมืองท้องถิ่น และสังเคราะห์ผลการวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพและปริมาณ เพื่อสรุปชุดความรู้สำคัญเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช

4.5 การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการดำเนินงานภายใต้แนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยตามมาตรฐานสากล ซึ่งได้รับการรับรองโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยทักษิณ (รหัส COA No.TSU 2023_173)

5. ผลการวิจัย

5.1 ขอบข่ายการบูรณาการแนวคิดรัฐศาสตร์ พุทธปรัชญา และจริยธรรมในการบริหารการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช

งานวิจัยนี้นำเสนอกรอบความคิดเรื่องศีลธรรมและความชอบธรรมทางการเมือง โดยทบทวนและสังเคราะห์แนวทางการศึกษาการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราชผ่านแนวคิดพุทธศาสนา พร้อมสรุปผลการวิจัยจากสถาบันการศึกษากลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลผลงานการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเด็นสำคัญ (topic) ด้านการเมืองท้องถิ่นพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช สังกัดสถาบันการศึกษากลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา

ที่	ประเด็นการศึกษา (Topic)	จำนวน	ร้อยละ
1	การศึกษาเชิงบูรณาการ	15	65.22
2	ด้านการบริหารท้องถิ่น	4	17.39
3	ด้านการเมืองท้องถิ่น	4	17.39
4	ด้านการปกครองท้องถิ่น	0	0.00
รวมผลงานการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเด็นสำคัญ (topic) ด้านการเมืองท้องถิ่นพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช		23	100

จากตารางที่ 1 จากผลการสำรวจประเด็นสำคัญผ่านผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อฉายภูมิทัศน์องค์ความรู้การเมืองท้องถิ่น (topic) จังหวัดนครศรีธรรมราช ถูกนำไปกำหนดเป็นประเด็นสำคัญ เชื่อมร้อยขอบข่ายการศึกษาครอบคลุมด้านการเมืองท้องถิ่น (local politic) ด้านการบริหารท้องถิ่น (local administrative) รวมทั้งด้าน การปกครองท้องถิ่น (local government) ครั้งนี้ถูกกำหนดภายใต้นิยามขอบข่ายการศึกษาเชิงบูรณาการ (integrate) รวมจำนวน 15 ผลงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 65.22 ด้านการบริหารท้องถิ่น จากผลการสำรวจประเด็นสำคัญผ่านงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีจำนวน

4 ผลงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 17.39 ด้านการเมืองท้องถิ่นจากผลการสำรวจประเด็นสำคัญผ่านงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีจำนวน 4 ผลงาน หรือ คิดเป็นร้อยละ 17.39 ด้านการปกครองท้องถิ่นจากผลการสำรวจประเด็นสำคัญผ่านงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อฉายภูมิทัศน์องค์ความรู้ประเด็นการเมืองท้องถิ่น (topic) พบว่าไม่ปรากฏขอบข่ายการศึกษาด้านการปกครองท้องถิ่น (local government) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาไม่ได้มุ่งเน้นมิติของการศึกษาด้านการปกครองท้องถิ่นในบริบทเชิงพื้นที่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเกี่ยวข้องกับโครงสร้างอำนาจการปกครอง ความเป็นอิสระในการดำเนินการปกครองตนเอง รวมถึงกฎ ระเบียบ กรอบของกฎหมายรองรับการใช้อำนาจดำเนินการปกครองแต่อย่างใด เนื่องด้วยปัจจัยด้านสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงหน่วย วิเคราะห์โครงสร้างองค์กรปกครองในระดับท้องถิ่นในพื้นที่ศึกษายังไม่เกิดผลกระทบต่องานวิจัย หรืออาจเกิดขึ้นแต่หากมีผลกระทบต่องานวิจัย ซึ่งอาจส่งผลต่อของว่างความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มและปัญหา การนิยามบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต สะท้อนให้ความสนใจต่อการวิจัยขอบข่ายด้านการปกครองท้องถิ่น จากข้อมูลผลงานการศึกษาวิจัยด้านการเมืองท้องถิ่น สังกัดสถาบันการศึกษากลุ่มพัฒนา ปัญญาและคุณธรรม ด้วยหลักศาสนา ที่ไม่ปรากฏพบแต่อย่างใด

จากการสังเคราะห์ผลงานวิจัยด้านการเมืองท้องถิ่นที่สังกัดสถาบันการศึกษากลุ่มพัฒนา ปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา ระหว่างปีการศึกษา 2561–2565 จำนวน 49 ผลงาน พบว่า เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่น และการบริหารท้องถิ่นมี 23 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 46.94 โดยผลงานเหล่านี้สะท้อนบริบทเชิงพื้นที่และผลงานองค์ความรู้ทางศาสนาที่ใช้ในการวิเคราะห์การเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช ครอบคลุมประเด็นสำคัญหลายด้าน ด้านแรกคือ "การปกครองท้องถิ่น" ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่ยังขาดการศึกษามิติของโครงสร้างอำนาจและกรอบกฎหมายที่มีผลต่อการปกครองตนเอง ทำให้เกิดช่องว่างความรู้ในด้านแนวโน้มและปัญหาในอนาคต ด้านที่สองคือ "การบริหารท้องถิ่น" ซึ่งพบว่าการวิจัยส่วนใหญ่เน้นการบริหารจัดการภายในองค์กรปกครองท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการใช้อำนาจบริหารเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ การประเมินผลการดำเนินงาน และการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก การบริหารจัดการบริการสาธารณะได้รับการเน้นย้ำว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น ส่วนด้านที่สาม "การเมืองท้องถิ่น" เน้นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนและกลไกในการแสดงความคิดเห็นการเลือกตั้ง และการเสนอกฎหมาย กลไกเหล่านี้สะท้อนถึงสิทธิทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมประชาธิปไตย นอกจากนี้ วิฤต เศรษฐกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ยังส่งผลให้เกิดการปฏิรูปประเทศผ่านหลักธรรมาภิบาล การปรับโครงสร้างอำนาจรัฐ และการสร้างธรรมรัฐที่มุ่งเน้นความโปร่งใส และความรับผิดชอบในการบริหารงานสาธารณะ อีกด้านหนึ่งที่สำคัญคือ "การศึกษาเชิงบูรณาการ" ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างการเมืองท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่น และการบริหารท้องถิ่น โดยพบว่าการศึกษาเชิงบูรณาการในด้านนี้มีจำนวนมากที่สุด และมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการใช้อำนาจของรัฐ และการปฏิบัติทางการเมืองของประชาชน รวมถึงการจัดบริการสาธารณะที่คำนึงถึงความต้องการของ กลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุและผู้พิการ การศึกษาเชิงบูรณาการนี้ช่วยให้เห็นภาพรวมการเมืองท้องถิ่น ที่ซับซ้อนและหลากหลายในจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งในด้านการบริหาร การปกครอง และการมีส่วนร่วมของประชาชน

5.2 จุดยืนทางญาณวิทยาเกี่ยวกับแนวคิดรัฐศาสตร์ พุทธปรัชญา และจริยธรรมในการบริหารการเมืองท้องถิ่น เพื่อสร้างความชอบธรรมและเสถียรภาพทางการเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการศึกษาจุดยืนทางญาณวิทยาเกี่ยวกับการศึกษาการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช การศึกษาการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราชสะท้อนข้อถกเถียงทางญาณวิทยาผ่านการผสมผสานระหว่างรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ โดยมีการนำพุทธปรัชญาและหลักศีลธรรมเข้ามาประยุกต์ใช้ในการสร้างความชอบธรรมทางการเมืองในท้องถิ่น การศึกษาครอบคลุม 4 ประเด็นสำคัญ ประการแรก การสร้างชุดความรู้ตามหลักพุทธรัฐศาสตร์ ที่เน้นการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎี ทางโลกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ในการจัดการศึกษาและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ประการที่สอง การประยุกต์หลักศีลธรรมเพื่อสร้างศักยภาพการเมืองท้องถิ่น และเสริมความเข้มแข็งให้แก่สังคม โดยเน้นการพัฒนาปัญญาและคุณธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา ประการที่สาม การบูรณาการศาสตร์ระหว่างพุทธศาสนาและสังคมศาสตร์ เป็นการเคลื่อนย้ายจากการวิจัยเชิงวิพากษ์ไปสู่การวิจัยเชิงพัฒนา เพื่อขยายความรู้และประยุกต์ใช้ในเชิงปฏิบัติในระดับท้องถิ่น และประการที่สี่ การสร้างความชอบธรรมทางการเมืองโดยใช้มนทัศน์ทางรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ ความชอบธรรมทางการเมืองนี้เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจที่ยอมรับได้ และการควบคุมอำนาจอย่างเหมาะสมภายใต้กรอบศีลธรรม ความชอบธรรมจึงเป็นรากฐานสำคัญของเสถียรภาพทางการเมือง ซึ่งในการศึกษานี้มีการประยุกต์หลักธรรมพุทธศาสนาในการสร้างธรรมาธิปไตย และเชื่อมโยงกับการพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่น การบูรณาการแนวคิดพุทธศาสนากับศาสตร์สังคมจึงเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยเพิ่มความเข้าใจในบริบทการเมืองท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช

5.3 การบูรณาการแนวคิดรัฐศาสตร์ พุทธปรัชญา และจริยธรรมในการบริหารการเมืองท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการศึกษาแนวการศึกษาเชิงบูรณาการทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยแบ่งออกเป็น 4 แนวทางสำคัญ แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลผลงานการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวการศึกษา (approach) พื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช สังกัดสถาบันการศึกษากลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา

ที่	แนวการศึกษา (approach)	จำนวน	ร้อยละ
1	แนวทางการศึกษายุคพุทธศักราช 2500-2550	16	69.57
2	แนวทางการศึกษายุคพุทธศักราช 2550-2560	4	17.39
3	แนวทางการศึกษาหลังยุคพุทธศักราช 2560	2	8.70
4	แนวทางการศึกษาผสานระหว่างยุคพุทธศักราช 2500-2550 และการศึกษาเชิงวิพากษ์	1	4.34
รวมผลงานการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวการศึกษา (approach) พื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช		23	100

จากตารางที่ 2 พบว่า แนวทางการศึกษายุคพฤติกรรมนิยมผสมผสานยุคหลังพฤติกรรมนิยม ซึ่งมุ่งเน้นการวิเคราะห์พฤติกรรมทางการเมืองควบคู่กับจริยธรรม โดยใช้การบูรณาการระหว่าง รัฐศาสตร์และพุทธศาสนา ในการสร้างกลไกการปกครองที่ดี มีจำนวน 16 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 69.57 แนวทางการศึกษายุคพฤติกรรมนิยม ซึ่งเน้นการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ภารกิจการบริหารจัดการ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวน 4 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 17.39 แนวทางการศึกษาหลังยุคพฤติกรรมนิยม ที่มุ่งเน้นการวิเคราะห์คุณค่า และจริยธรรมในการพัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่การเมืองท้องถิ่น โดยมี จำนวน 2 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 8.70 และแนวทางการศึกษาผสมผสานระหว่างยุคพฤติกรรมนิยม และการศึกษาเชิงวิพากษ์ ซึ่งเน้นการตรวจสอบพฤติกรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น มีจำนวน 1 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 4.34 ผลงานเหล่านี้ไม่เพียงแต่สะท้อน การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลในท้องถิ่น แต่ยังรวมถึงการพัฒนาการเมือง ท้องถิ่นผ่านการบูรณาการหลักศีลธรรมและธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยเสริมสร้างความ ขอบธรรมในการปกครองและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบนักการเมือง โดยเน้นการพัฒนาระบบคุณธรรม (merit system) ในการบริหารท้องถิ่น การศึกษานี้ยังแสดงให้เห็น ว่าแนวทางธรรมาธิปไตยตามพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างความชอบธรรม และยกระดับคุณธรรมทางการเมือง โดยเฉพาะในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งประชาชนมีบทบาทสำคัญ ในการเลือกนักการเมืองที่มีจริยธรรมส่งผลต่อคุณภาพการเมืองในระยะยาว

6. สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการสังเคราะห์แนวทางการศึกษาเชิงบูรณาการการเมืองท้องถิ่นร่วมสมัยในบริบทเชิง พื้นที่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

6.1 ด้านขอบข่ายการศึกษา (topic) การศึกษาเพื่อฉายภูมิทัศน์การเมืองท้องถิ่นร่วมสมัย ในจังหวัดนครศรีธรรมราชครอบคลุม 4 ประเด็นสำคัญ โดยการศึกษาด้านบูรณาการท้องถิ่นมีจำนวน มากที่สุด ส่วนการบริหารท้องถิ่นและการเมืองท้องถิ่นมีจำนวนเท่ากัน แต่ไม่ปรากฏการศึกษาด้าน การปกครองท้องถิ่น ข้อมูลเหล่านี้เป็นผลผลิตทางวิชาการที่สะท้อนมโนทัศน์การเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีการผสมผสานหลักพุทธศาสนาและกรอบจริยธรรมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ กับการเมืองร่วมสมัย โดยผสมผสานความรู้ทางโลกและศาสนาเพื่อบรรลุความชอบธรรมทางการเมือง

6.2 ด้านจุดยืนทางญาณวิทยา (epistemology) แนวทางการศึกษาการเมืองท้องถิ่นร่วม สมัยในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่ามีการใช้มโนทัศน์ที่ครอบคลุมมิติทางรัฐประศาสนศาสตร์ และรัฐศาสตร์ (ร้อยละ 65.07) สะท้อนถึงการสร้างความเชี่ยวชาญในด้านการเมืองท้องถิ่น โดยการนำ หลักพุทธรัฐศาสตร์ผสมกับรัฐศาสตร์สากลเพื่อสร้างความชอบธรรม การเชื่อมโยงทฤษฎีทางโลก กับหลักธรรมทางพุทธศาสนาแสดงถึงความมุ่งหวังในการสร้างภาพลักษณ์เมืองนครแห่งธรรมะ ซึ่งนำมาซึ่งความชอบธรรมในทุกมิติของการเมืองท้องถิ่น

6.3 ด้านแนวทางศึกษาเชิงบูรณาการการเมืองท้องถิ่น แนวทางการศึกษาส่วนใหญ่กำหนด ตามแนวทางยุคพฤติกรรมนิยมผสมผสานยุคหลังพฤติกรรมนิยม (behavioralism and post-behavioralism approach) จากผลงานวิจัยจำนวน 16 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 69.57 การประยุกต์

หลักศีลธรรมในการสร้างศักยภาพการเมืองท้องถิ่นและเสริมความเข้มแข็งแก่สังคมท้องถิ่นฐานราก รวมถึงการเคลื่อนผ่านขอบเขตการศึกษาวิจัยไปสู่การบูรณาการระหว่างพุทธศาสนากับศาสตร์สังคม ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ร่วมสมัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเชื่อมโยงกับสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการพัฒนาปัญญา และคุณธรรมผ่านหลักทางศาสนา

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 จากการวิจัยที่ศึกษาการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างปี 2561-2565 พบว่า การวิจัยครอบคลุมทั้งด้านการปกครอง การบริหาร และการเมืองท้องถิ่น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการบูรณาการองค์ความรู้จากหลายศาสตร์ อาทิ รัฐศาสตร์ พุทธปรัชญา และศีลธรรม เข้ามาประยุกต์ใช้ในกระบวนการศึกษาเพื่อสร้างความชอบธรรมและคุณภาพในการบริหารจัดการองค์กรท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยได้สะท้อนช่องว่างสำคัญในด้านโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นและการบริหารจัดการด้านอำนาจ แม้ว่าโครงสร้างองค์กรในระดับท้องถิ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสการปฏิรูป แต่ขอบเขตของการศึกษาในประเด็นนี้ยังคงจำกัดอยู่ที่การวิเคราะห์ในระดับองค์กร ทำให้ยังขาดการสำรวจผลกระทบเชิงลึกที่ส่งต่อสังคมและประชาชน ในวงกว้างการวิจัยที่นำแนวคิดด้านรัฐศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์การเมืองท้องถิ่นยังขาดการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นกับการเปลี่ยนแปลงเชิงสังคม นอกจากนี้การบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เน้นการใช้อำนาจอาจสร้างข้อจำกัดในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของผู้ว่าท้องถิ่น ซึ่งเป็นแนวคิดที่จำเป็นต้องได้รับการขยายผลและพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

ส่วนในด้านของการสร้างความชอบธรรมในการเมืองท้องถิ่น งานวิจัยได้นำเสนอการบูรณาการศีลธรรมและจริยธรรมเข้ากับหลักการบริหารและรัฐศาสตร์ ซึ่งถือเป็นจุดแข็งที่สามารถสร้างเสถียรภาพให้แก่การเมืองท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในบริบทที่การเมืองท้องถิ่นต้องอาศัยความไว้วางใจและการยอมรับจากประชาชน การนำแนวคิดพุทธปรัชญาและหลักธรรมมาใช้ในการกำหนดนโยบาย การบริหารงานท้องถิ่น ไม่เพียงช่วยส่งเสริมให้ผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม แต่ยังสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำกับประชาชน (Schroeder & Schneider, 2020) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาระบบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น งานวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องขยายการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างอำนาจและการบริหารจัดการท้องถิ่น โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในระดับองค์กรการวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างอำนาจและประชาชนจะช่วยให้สามารถกำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสมยิ่งขึ้นในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ และความโปร่งใสมากขึ้น

7.2 การทบทวนจุดยืนทางญาณวิทยาเกี่ยวกับการศึกษาการเมืองท้องถิ่นร่วมสมัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงให้เห็นถึงการผสมผสานอย่างลึกซึ้งระหว่างพุทธปรัชญาและรัฐศาสตร์ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความชอบธรรมในการบริหารจัดการท้องถิ่น การนำแนวคิดเชิงจริยธรรมและหลักการจากพุทธธรรมมาใช้ในการบริหาร ช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างผู้บริหารและประชาชน โดยเฉพาะในบริบทของการเมืองท้องถิ่นที่ต้องเผชิญกับความท้าทายในการเสริมสร้าง

เสถียรภาพและธรรมาภิบาล (Good Governance) แนวคิดของ (Easton, 1975) ว่าด้วย "การสนับสนุนทางการเมือง" (Political Support) ได้รับการสะท้อนผ่านการสร้างการยอมรับและความชอบธรรม ที่มั่นคงจากประชาชนในกระบวนการบริหารท้องถิ่น

นอกจากนี้ การวิจัยยังได้สำรวจแนวทางการใช้แนวคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจทางการเมือง (Political Trust) ซึ่ง Rothstein (2011) ได้กล่าวถึงว่า ความไว้วางใจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สร้างเสถียรภาพทางการเมือง และช่วยให้ระบบการปกครองมีความมั่นคงมากขึ้น การนำพุทธศาสนามาผสมผสานในการบริหารท้องถิ่น ไม่เพียงช่วยสร้างเสถียรภาพในระดับนโยบาย แต่ยังช่วยเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในระดับบุคคลการสร้างจริยธรรมในองค์กรนี้ถือเป็นแนวทางที่ช่วยให้เกิดการปกครองที่มีคุณภาพและมีเสถียรภาพ (Ciulla, 2004) การบูรณาการความรู้ทางญาณวิทยาระหว่างรัฐศาสตร์และศีลธรรมนี้ ไม่เพียงช่วยในการพัฒนาระบบการเมืองท้องถิ่น แต่ยังทำให้การบริหารท้องถิ่นมีความโปร่งใสและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการสร้างสังคมที่มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นฐานของการพัฒนา

7.3 การสังเคราะห์แนวทางการศึกษาเชิงบูรณาการการเมืองท้องถิ่นร่วมสมัย แสดงให้เห็นถึงการใช้นวัตกรรมจากรัฐศาสตร์ยุคพฤติกรรมนิยมและหลังพฤติกรรมนิยม (Behavioralism and Post-behavioralism) มาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์พฤติกรรมการเมืองของบุคคลและกลุ่มประชาชนในระดับท้องถิ่น แนวทางนี้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการศึกษาและทำความเข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเมือง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง เช่น การเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ แนวคิดของ Verba & Nie (1972) ได้กล่าวถึงว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหนึ่งในตัวแปรสำคัญที่ชี้วัดการพัฒนาประชาธิปไตยในท้องถิ่น เพราะการที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการแสดงความคิดเห็นและการลงคะแนนเสียงช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบการปกครองและเสถียรภาพทางการเมือง อย่างไรก็ตาม การบูรณาการยังได้เน้นการศึกษาในเชิงคุณค่าและจริยธรรม โดยการนำหลักพุทธธรรม เช่น สังคหวัตถุ 4 และสาราณียธรรม ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการบริหารท้องถิ่น การใช้ธรรมะเป็นเครื่องมือในการสร้างธรรมาภิบาลนั้น ช่วยให้ผู้บริหารท้องถิ่นสามารถสร้างสมดุลระหว่าง การใช้อำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน (Ciulla, 2004) การสร้างเสถียรภาพทางการเมืองและการบริหารที่มีคุณภาพสามารถเกิดขึ้นได้เมื่อมีการนำหลักศีลธรรมและจริยธรรมมาประยุกต์ใช้ในทุกกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดธรรมาภิบาลที่เน้น การมีส่วนร่วม ความโปร่งใสและความยุติธรรม (Rothstein, 2011) การศึกษาเชิงบูรณาการได้ช่วยขยายขอบเขตการศึกษาไปสู่การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพในระดับท้องถิ่น โดยเน้นการใช้ความรู้จากหลายศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดการจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ยังช่วยสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้นเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นในด้านของการสร้างความชอบธรรมและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างธรรมาภิบาลได้อย่างมีคุณภาพ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ควรพัฒนาระบบการบริหารท้องถิ่นที่เน้นความชอบธรรมและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการนำหลักพุทธธรรม เช่น สังคหวัตถุ 4 และหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายการบริหาร เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการใช้อำนาจและความโปร่งใส ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจจากประชาชนและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารท้องถิ่นให้เป็นธรรมมากขึ้น

8.1.2 ควรพัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรมสำหรับผู้นำท้องถิ่นที่เน้นความสำคัญของจริยธรรมในการบริหาร เพื่อสร้างผู้นำที่มีจิตสาธารณะและคุณธรรม โดยเน้นการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาในระดับท้องถิ่น การพัฒนาศักยภาพผู้นำท้องถิ่นให้มีความรับผิดชอบและมีจริยธรรมเป็นพื้นฐาน จะช่วยเพิ่มคุณภาพของการบริหารจัดการท้องถิ่นและลดปัญหาการทุจริต

8.1.3 ควรสร้างกลไกการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของผู้นำท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารมีความโปร่งใสและยั่งยืน การเปิดพื้นที่ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและตรวจสอบการใช้อำนาจจะช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นในระบบการเมืองท้องถิ่น และเป็นการส่งเสริมธรรมาภิบาลในระดับพื้นที่

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผู้วิจัยระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรด้านการเมืองท้องถิ่นและที่เกี่ยวข้อง ควรสำรวจทบทวนสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอยู่เสมอ เพื่อนำไปประกอบกับการพิจารณาในการคัดเลือกประเด็นการวิจัยร่วมสมัย นำไปสู่การดำเนินการผลิตผลงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ซึ่งสามารถตกผลึกข้อค้นพบสำคัญไปสู่การประยุกต์ใช้ได้ทั้งในทางปฏิบัติและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

8.2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ รวมถึงผู้จัดการศึกษาและคณาจารย์สังกัดหลักสูตรด้านการเมืองท้องถิ่นและที่เกี่ยวข้อง ควรประสานความร่วมมือในแวดวงวิชาการทางด้านการเมือง การปกครองทั้งในเชิงบูรณาการระหว่างมหาวิทยาลัยทั้งในขอบเขตพื้นที่ภูมิรัฐศาสตร์เดียวกัน รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือวิทยาการเพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองประสบการณ์และสะท้อนเงื่อนไขเฉพาะที่มีอิทธิพลต่อการก่อรูปทฤษฎีที่นำไปสู่การยกระดับคุณภาพทางวิชาการทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์บนฐานการสร้าง ความแข็งแกร่งของศาสตร์ทางสังคมร่วมสมัย

8.2.3 หน่วยจัดการศึกษาทั้งในบริบทของสถาบันการศึกษา ต้นสังกัดที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรด้านการเมืองท้องถิ่น ควรทบทวนบทบาทและให้ความสำคัญกับการประสานองค์ความรู้ที่เป็นผลผลิตจากกลไกการพัฒนาวิชาการจากฐานรากสู่ระดับประเทศ รวมถึงการกำหนดจุดยืนชัดเจนในการสนับสนุนกลไกการพัฒนาทางวิชาการที่ตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาล ควบคู่การบริการวิชาการแก่ชุมชนท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมการวิจัย

8.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

8.3.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์โครงสร้างอำนาจในระดับท้องถิ่นและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อประชาชนและสังคม โดยเฉพาะในประเด็นการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น การขยาย

ขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมถึงความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างจะช่วยให้การวิจัยมีความลึกซึ้งและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเศรษฐกิจในสังคมปัจจุบัน

8.3.2 เพื่อให้การวิจัยมีความครอบคลุมและน่าเชื่อถือ ควรใช้วิธีวิทยาที่หลากหลาย ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การใช้เทคโนโลยีในการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์จะช่วยให้ได้ผลการวิจัยที่ทันสมัยและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง นอกจากนี้ การวิจัยที่ใช้กรณีศึกษาในพื้นที่ ที่แตกต่างกันจะช่วยเพิ่มความเข้าใจในระดับท้องถิ่นและสามารถนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุดมากขึ้น

8.3.3 การวิจัยครั้งต่อไปควรมุ่งเน้นการสร้างคุณค่าทางจริยธรรมในการเมืองท้องถิ่นโดยการนำแนวคิดพุทธปรัชญาและหลักจริยธรรมมาสานกับการวิเคราะห์ทางรัฐศาสตร์ การสร้างแนวทางในการบริหารจัดการที่โปร่งใสและยุติธรรม โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน จะช่วยให้การเมืองท้องถิ่นมีเสถียรภาพและมีความยั่งยืนมากขึ้น

9. บรรณานุกรม

- โกวิทย์ พวงงาม. (2562). *มองมุมใหม่การกระจายอำนาจ สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิคอนราตอาเดนาัวร์.
- ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และจิตรา สมบัติรัตนานันท์. (2564). การสำรวจเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ในประเทศไทย. *วารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 51(1), 51-72.
- ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ. (2561). *การพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในประเทศไทย: มุมมองทางประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.
- พิสิษฐ์ จอมบุญเรือง. (2552). แนวโน้มของการปกครองท้องถิ่นในกระบวนทัศน์ใหม่. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์*, 6(1), 93-117.
- วิชญ์ เครื่องงาม. (2561). *การบริหารราชการในยุคปฏิรูป* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- สมบูรณ์ ชูชาติ. (2564). *แนวทางการพัฒนาการศึกษาด้วยหลักธรรมาธิปไตยและศิลปกรรมในสถาบันอุดมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรชาติ บำรุงสุข. (2563). *การเมืองในวิกฤติ: วิกฤตทางการเมืองและการปฏิรูปประเทศไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2563). *การปกครองที่ยั่งยืน: แนวคิดและการปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- Ciulla, J. B. (2004). *Ethics, the heart of leadership*. Westport, CT: Praeger Publishers.
- Easton, D. (1975). A re-assessment of the concept of political support. *British Journal of Political Science*, 4(4), 435-457.
- Jain. V., R. Sharma. and S. Sing. (2012). Doing Meta-Analysis in Research: A Systematic Approach. *Indian Journal of Dermatology, Venereology, and Leprology*. 78(3), 242-250.

- Leske. S. (2011). CREATE 2011: Systematic Review, Metaanalysis and Qualitative Meta-Synthesis. *The European Health Psychologist*. 13(4), 83-85.
- Rothstein, B. (2011). *The quality of government: Corruption, social trust, and inequality in international perspective*. Chicago: University of Chicago Press.
- Schroeder, R. & Schneider, J. (2020). Ethical governance in local administration. *Local Government Studies*, 46(3), 405-420.
- Scott, J. (1990). *A Matter of Record, Documentary Sources in Social Research*. Cambridge: Polity Press.
- Verba, S., & Nie, N. H. (1972). *Participation in America: Political democracy and social equality*. Chicago: University of Chicago Press.

10. คำขอบคุณ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่ได้สนับสนุนทุนโครงการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ จากทุนวิจัยและนวัตกรรมประเภททุนวิจัยพื้นฐาน โดยมีเป้าหมายเพื่อผลิตผลงานวิชาการภายใต้นโยบายส่งเสริมบุคลากรให้สร้างสรรค์ผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งในเชิงวิชาการเชิงสาธารณะ เชิงนโยบาย หรือเชิงพาณิชย์ และมุ่งใช้การวิจัยและนวัตกรรมเป็นกลไกในการพัฒนาองค์กรต่อไป

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ เนื่องด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากเครือข่ายในแวดวงการศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการ ตลอดจนนิสิต นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สังกัดสาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รวมทั้งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช รวมทั้งมหาวิทยาลัยอื่นครอบคลุมพื้นที่จังหวัดภาคใต้ ที่ได้ให้คำปรึกษาและการดำเนินงานวิจัย ตลอดจนได้ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ นอกจากนี้ ผู้ปฏิบัติการในแวดวงการเมืองการปกครองท้องถิ่น ที่ได้เสียสละเวลาในการอนุเคราะห์ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อคณะผู้วิจัยจึงขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ในท้ายที่สุด คณะผู้วิจัยคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลผลิตของการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ทั้งในทางวิชาการและทางการเมืองอย่างกว้างขวาง ทั้งในแง่ของการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นไปสู่การพัฒนาความหลากหลายของมโนทัศน์การจัดการเรียนการสอนทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ในพื้นที่ภาคใต้ รวมทั้งขยายมุมมองจากข้อค้นพบเชิงความคิดที่คาดว่าจะนำไปสู่การปรับใช้ให้สอดคล้องกับการออกแบบปฏิบัติการทางการเมืองท้องถิ่นที่คาดหวังในอนาคตแก่ผู้สนใจต่อไป

การใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทาง
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

THE USE OF DHAMMA PRINCIPLES IN PROVIDING PUBLIC SERVICES TO THE PUBLIC
THE RAMKHAMHAENG UNIVERSITY AIR-CONDITIONED VANS

มานะ วิวัฒน์ศักดิ์^{1*}, สมชาย ปิ่นใจกุล²
MANA WIVATANASAK¹, SOMCHAI PINJAIKUL²
ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง และ 2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับประชาชนผู้โดยสารที่ใช้บริการรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 228 คน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอย ผลการวิจัย พบว่า การใช้หลักธรรมทั้งสี่ด้าน คือ การให้บริการอรรถจริยา ความตั้งใจเพื่อให้ผู้รับบริการพึงพอใจ การให้บริการปิยวาจา การใช้วาจาที่ไพเราะสุภาพอ่อนโยน พูดด้วยความจริงใจการให้บริการอรรถจริยานี้ถึงความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลักโดยให้ความช่วยเหลือ และ การให้บริการสมานัตตการให้บริการที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ การนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการสาธารณะจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะหลักธรรมเน้นความถูกต้อง ความเมตตา และความยุติธรรม ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญในการให้บริการประชาชน

คำสำคัญ : 1.การใช้หลักธรรม 2.การให้บริการสาธารณะ 3.รถตู้โดยสารปรับอากาศ

¹ อาจารย์ สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Lecturer, Marketing Department, Faculty of Business Administration Bangkok Thonburi University

² อาจารย์ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจสุขภาพ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Lecturer, Health Business Management Department, Faculty of Business Administration
Bangkok Thonburi University
Corresponding author, e-mail: manawivatasak@gmail.com

(Received: 4 January 2025; Revised: 20 June 2025; Accepted: 27 June 2025)

ABSTRACT

The purposes of this research were 1. study the application of Dhamma principles in public service for the public by the Ramkhamhaeng University air-conditioned van, and 2. study the development guidelines for the application of Dhamma principles in public service for the public by the Ramkhamhaeng University air-conditioned van. This research was a quantitative research using a questionnaire to collect data from 228 passengers using the Ramkhamhaeng University air-conditioned van service. The statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation, and descriptive statistics. The statistics used for hypothesis testing were regression analysis. The results of the research found that the application of Dana: giving; generosity; charity Piyavaca: kindly speech; convincing speech Atthacariya: useful conduct; rendering services; life of service; doing good Samanattata: even and equal treatment; equality consisting in impartiality, participation and behaving oneself properly in all circumstances. Considering the suffering of the public as the main principle by providing assistance; and service with unity, providing equal and equal service without discrimination. Applying Dhamma principles in public service would be very beneficial because Dhamma principles emphasize correctness, kindness, and justice, which are important qualities in providing service to the public

Keywords: 1. Application of Dhamma principles 2. Public service 3. Air-conditioned van

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศ เป็นเมืองใหญ่ที่มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบกับในภูมิภาคเดียวกัน เป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การเมือง การปกครอง ศูนย์กลางของระบบราชการ การพาณิชย์ และการท่องเที่ยว เมืองท่า ดังนั้น จึงเป็นศูนย์รวมของประชาชนทุกกลุ่มอาชีพ ทุกระดับที่อยู่รวมกันอย่างแออัด จากสภาพความเป็นเมืองของกรุงเทพมหานครดังกล่าวนี้ ในปัจจุบันนี้จึงมีผู้สนใจมาให้บริการรถตู้โดยสารในเขตกรุงเทพมหานครเป็นจำนวนมาก ซึ่งการให้บริการดังกล่าวเป็นการให้บริการโดยภาคเอกชนโดยรัฐไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนในการดำเนินการ ขณะนี้หน่วยงานของรัฐกำลังจัดระบบการให้บริการรถตู้ให้ถูกต้องตามกฎหมายอยู่ เพื่อรองรับและตอบสนองความต้องการของประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ใกล้เคียงซึ่งคาดว่าจะมีประชากรมากกว่า 10 ล้านคน ทั้งที่มีชื่อในทะเบียนราษฎรและเข้ามาอาศัยโดยเข้ามาทำงานเข้ามาศึกษารวมไปถึงจำนวนประชากรในจังหวัดต่าง ๆ ในพื้นที่ใกล้เคียงกรุงเทพมหานคร ทั้งจังหวัดนครปฐม ราชบุรี สมุทรปราการ เพชรบุรี ที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครแบบเข้าไปเย็นกลับ ซึ่งมีการจัดการให้มีรถตู้มาบริการในด้านการขนส่งผู้โดยสาร โดยรถประจำทางระหว่างกรุงเทพมหานครไปยังจังหวัดต่างๆ

โดยให้เอกชนเข้ามามีส่วนดำเนินการในรูปแบบของรถร่วมเอกชน ในปัจจุบันเป็นอำนาจหน้าที่ของ บริษัทขนส่งจำกัด ซึ่งเป็นของรัฐวิสาหกิจในสังกัดของกระทรวงคมนาคม วังในเส้นที่บริษัทขนส่งได้รับ ใบอนุญาตประกอบการขนส่งจากการที่รัฐบาลได้มอบหมายให้บริษัทขนส่ง จำกัดทำหน้าที่เป็น แกนกลางในการจัดระเบียบการเดินรถทั้งของบริษัทเองและรถร่วมให้เป็นระเบียบ ซึ่งจัดการบริการ รถตู้โดยสารโดยประจำทางระหว่างกรุงเทพมหานครไปยังจังหวัดต่าง ๆ เป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของ หน่วยงานของภาครัฐวิสาหกิจในสังกัดของกระทรวงคมนาคม รับผิดชอบตามลักษณะงาน และอำนาจ หน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน หรือทำให้เกิดความสะดวกสบายใน การเดินทางจังหวัดต่าง ๆ ในพื้นที่เขตใกล้เคียงกรุงเทพมหานคร (วิสิษฐ์ คิดคำส่วน และเขมิกา ทอง เรือง, 2566)

หลักเกณฑ์สำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะการให้บริการสาธารณะเป็นหน้าที่สำคัญ ของรัฐในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และส่งเสริมคุณภาพชีวิตอย่างเป็นธรรมและ ทัวถึง (ธีระพล บุญตารวะ, 2563) โดยมีหลักเกณฑ์สำคัญที่หน่วยงานของรัฐควรยึดถือ ได้แก่ หลัก ความเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งมุ่งให้บริการแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา เพศ หรือสถานะทางสังคม, หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล ที่เน้นการใช้ทรัพยากรให้ คุ่มค่าและเกิดผลลัพธ์สูงสุดต่อประชาชน, หลักความโปร่งใสและตรวจสอบได้ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึง ข้อมูล ตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้อย่างอิสระ, และหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่เปิด โอกาสให้ทุกภาคส่วนมีบทบาทในกระบวนการวางแผนและติดตามบริการสาธารณะ นอกจากนี้ยังมี หลักการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ที่เน้นความรวดเร็วและเหมาะสมของบริการ, หลัก ความต่อเนื่องและยั่งยืน ที่ช่วยให้การให้บริการไม่สะดุดและมีทิศทางในระยะยาว และ หลักจริยธรรม และคุณธรรมที่เจ้าหน้าที่รัฐต้องยึดถือในการปฏิบัติงานอย่างซื่อสัตย์ สุจริต และมีจิตสำนึกในหน้าที่ ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน และนำไปสู่ระบบ บริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรมในระยะยาว

การให้บริการประชาชนในพระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่สามารถส่งเสริมสนับสนุนได้หลาย ประการโดยเฉพาะหลักสังคหวัตถุ 4 คือ 1. ทาน ให้ปัน คือ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ทุน หรือ ทรัพย์สินสิ่งของตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจ และ ศิลปวิทยา 2. ปิยวาจา พูดอย่าง รักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่ายินดี ชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็น ประโยชน์มีเหตุผลเป็นหลักฐานชักจูงในทางที่ดีงาม หรือแสดงความเห็นอกเห็นใจให้กำลังใจรู้จักพูดให้ เกิดความเข้าใจดีสามัคคีเกิดไมตรีทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน 3. อตถจริยา ทำ ประโยชน์แก่ คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกาย และชวนช่วยช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ บำเพ็ญประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไข้ปัญหาและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม 4. สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้วางตนเสมอต้นเสมอปลายให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอกับต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบและเสมอในสุขทุกข์คือร่วมสุข ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ร่วมแก้ไข้ปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์ สุขร่วมกัน (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2558) ดังนั้นหากบุคลากรของกรมเจ้าท่านำ หลักสังคหวัตถุธรรม ทั้ง 4 ประการมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการประชาชน ย่อมจะนำมาซึ่งความ ประทับใจและพึงพอใจของประชาชนผู้มาใช้บริการรถตู้โดยสารได้อย่างมีคุณภาพ

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับปัญหาการใช้บริการรถตู้บริการในเขตกรุงเทพ โดยเฉพาะเส้นทางสายอยู่แสมดำ-มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งเป็นเส้นทางที่ผ่านสถานศึกษาและสถานที่ทำงานหลายแห่งต้องใช้เวลาในการเดินทางนานกว่าเป็นชั่วโมง จึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยทำการศึกษการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหงดังกล่าว เพื่อให้ทราบถึงการเลือกใช้บริการหรือสาเหตุการใช้บริการรถตู้ประจำทางนั่นเอง ทั้งนี้ผลการศึกษาจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการให้บริการของรถตู้โดยสารประจำทางและเพื่อประโยชน์ของผู้โดยสารประจำทางโดยรวม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง

3. ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบถึงการใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง

3.2 ทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามใช้แบบสอบถามที่มีคำถามปลายปิด (Closed-ended questions)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) คือ ผู้โดยสารที่ใช้บริการรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหงและเจ้าหน้าที่ และนำมาใช้เป็นฐานประชากรในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยนี้

กลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาใช้หลักการกำหนดขนาดตัวอย่างตามสูตรทาโร ยามาเน (Yamane, 1973) ดังนี้

จากสูตร

โดยที่ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากร

N = ขนาดของประชากรหาได้จาก จำนวนรถตู้ $\times$ จำนวนวิ่งเฉลี่ยต่อคัน $\times$ จำนวนผู้โดยสารเฉลี่ยต่อเที่ยว ($11 \times 6 \times 8 = 528$)

e = ความคลาดเคลื่อน (ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากตัวอย่างประชากร) เท่าที่สามารถยอมรับได้ในการวิจัยครั้งนี้ทำให้ $e = 5\%$

528

$$\text{แทนค่า } n = \frac{528}{1 + 528 (0.005)^2}$$
$$n = 227.59$$

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยจำนวน 228 คนจากนั้นใช้วิธี Accidental Sampling ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรในขณะที่ใช้บริการรถตู้โดยสารประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากรูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ดังนั้นเครื่องมือหลักที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ทราบก่อนเริ่มทำแบบสอบถาม เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามแล้วเสร็จ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนทันที เมื่อได้รับแบบสอบถาม กลับคืนมา ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้รับมา บันทึก วิเคราะห์ผลทางสถิติ แปลผล สรุปผล และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบรายงานการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการเดินทางของผู้ใช้บริการรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ในการบรรยายลักษณะโดยทั่วไปประกอบด้วย ค่าร้อยละ (percentage) ในการวัดคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ในส่วนสถิติพรรณนาสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์การถดถอย (Multiple Regression Analysis) โดยนำมาจัดหมวดหมู่ให้เป็นระเบียบแล้วสรุปออกมาเพื่อนำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนามาอธิบายต่อไป

5. ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า

1. สรุปสมมติฐาน ผู้โดยสารที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้บริการรถตู้โดยสารประจำทางต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปว่าปัจจัยด้านเพศมีผลทำให้ความพึงพอใจของผู้โดยสารต่างกัน ผู้โดยสารที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้บริการรถตู้โดยสารประจำทางต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปว่า ปัจจัยด้านอายุไม่มีผลทำให้ความพึงพอใจของผู้โดยสาร

แตกต่างกัน ผู้โดยสารที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้บริการรถตู้โดยสารประจำทางต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านสถานภาพสมรสไม่มีผลทำให้ความพึงพอใจของผู้โดยสารแตกต่างกัน ผู้โดยสารที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้บริการรถตู้โดยสารประจำทางต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านระดับการศึกษาไม่มีผลทำให้ความพึงพอใจของผู้โดยสารแตกต่างกัน ผู้โดยสารที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้บริการรถตู้โดยสารประจำทางต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านอาชีพไม่มีผลทำให้ความพึงพอใจของผู้โดยสารแตกต่างกัน ผู้โดยสารที่มีรายได้ต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้บริการรถตู้โดยสารประจำทางต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านรายได้ส่วนตัวมีผลทำให้ความพึงพอใจของผู้โดยสารแตกต่างกัน ผู้โดยสารที่มีวัตถุประสงค์ที่ใช้บริการต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้บริการรถตู้โดยสารประจำทางต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ว่า ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางด้านวัตถุประสงค์ในการใช้บริการ ไม่มีผลทำให้ความพึงพอใจของผู้โดยสารที่แตกต่างกัน ผู้โดยสารที่มีช่วงเวลาที่ใช้บริการต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้บริการรถตู้โดยสารประจำทางต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ว่า ช่วงเวลาที่ใช้บริการทำให้ความพึงพอใจของผู้โดยสารแตกต่างกัน ผู้โดยสารที่มีความถี่ในการใช้บริการต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้บริการรถตู้โดยสารประจำทางต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ว่า ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางด้านความถี่ในการใช้บริการไม่มีผลทำให้ความพึงพอใจของผู้โดยสารไม่ต่างกัน ผู้โดยสารที่มีระยะเวลาที่รอใช้บริการต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้บริการรถตู้โดยสารประจำทางต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ว่า ระยะเวลาที่รอก่อนได้ขึ้นรถโดยสารมีผลทำให้ความพึงพอใจของผู้โดยสารแตกต่างกัน

2. แนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง

(N = 228)

ข้อ	แนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง	ระดับความพึงพอใจ		แปลผล
		$\bar{x}$	S.D.	
1.	หลักทาน (ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือ สงเคราะห์ด้วยความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่บนฐานความเข้าใจ ในงานที่ปฏิบัติ)	3.92	0.51	มาก
2.	หลักปิยวาจา (ความสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และมีเหตุผลที่ดี และยังแสดงความเอาใจใส่แก่ผู้มารับบริการ มีการให้เกียรติและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน)	4.13	0.54	มาก
3.	หลักอหิงสา (ความมานะมุ่งมั่น ตั้งใจทั้งร่างกายและแรงใจเพื่อผู้รับบริการพึงพอใจ)	4.34	0.52	มาก
4.	หลักสมานัตตตา (ความเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติ ให้บริการตามก่อนหลัง)	4.10	0.50	มาก
โดยรวม		4.12	0.52	มาก

สรุปตารางที่ 1 แนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า โดยภาพรวมทุกหลักธรรม ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.12, S.D.=0.52) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายหลักธรรม โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า หลักธรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือหลักอรรถจริยา (ความมานะมุงมั่น ตั้งใจทั้งแรงกายและแรงใจเพื่อให้ผู้รับบริการพึงพอใจ) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.34, S.D.= 0.50) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ หลักปิยวาจา (ความสุภาพ ยิ้มแย้ม แจ่มใสให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และมีเหตุผลที่ดี และยังแสดงความเอาใจใส่แก่ผู้มารับบริการ มีการให้เกียรติและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.13, S.D. = 0.54) อยู่ในระดับมาก ลำดับที่สาม คือหลักสมานัตตตา (ความเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติให้บริการตามก่อนหลัง) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.10, S.D.= 0.50) อยู่ในระดับมาก และ ลำดับสุดท้าย คือ หลักทาน (ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปันช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่บนฐานความเข้าใจ ในงานที่ปฏิบัติ) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.92, S.D. = 0.51) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

6. สรุปผลการวิจัย

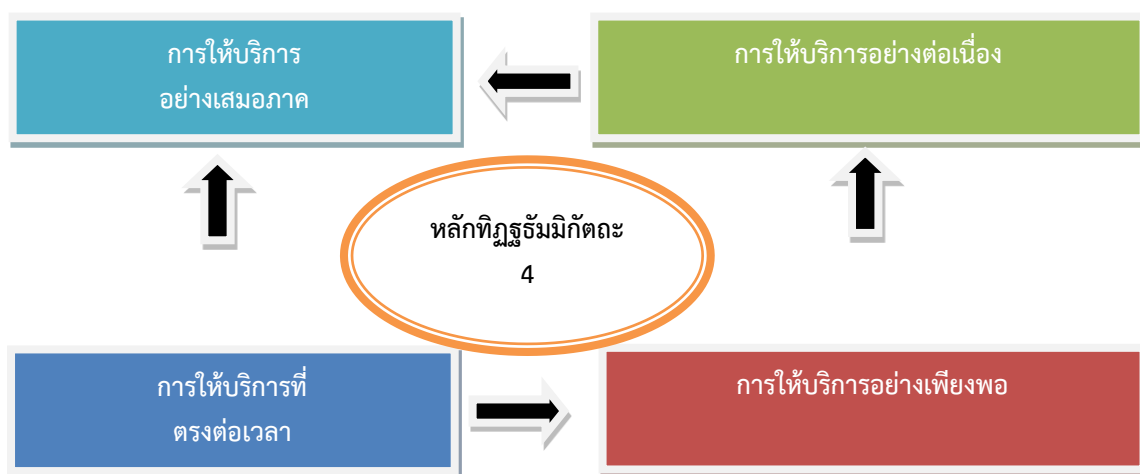
จากผลการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

จากผลการวิจัย พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการรถตู้โดยสารประจำทางพบว่า เพศชายมีความพึงพอใจต่อการใช้บริการรถตู้ประจำทางมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของศรดา ไพฑูรย์สวัสดิ์ (2559) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้โดยสารต่อการให้บริการรถไฟฟ้าบีทีเอส ผู้โดยสารเพศชายมีความพึงพอใจต่อการใช้บริการรถตู้โดยสารประจำทางไม่ต่างกัน ผลการศึกษานี้มีผลมีความขัดแย้งกับผลการศึกษาของสุนิภา งามสันติกุล (2559) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน : ศึกษาเฉพาะศึกษาเฉพาะกรณีโครงการรถไฟฟ้าหมอชิต พบว่า อายุที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อโครงการรถไฟฟ้าหมอชิตแตกต่างกันด้วย ผู้โดยสารที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้บริการรถตู้โดยสารประจำทางไม่ต่างกัน ผลการศึกษาของชรัต พิริยะวัฒน์ (2558) ที่ศึกษาความพึงพอใจของผู้เดินทางด้วยรถโดยสารประจำทางและการยอมรับของผู้เดินทางต่อระบบขนส่งสาธารณะแบบก้าวหน้าในกรุงเทพมหานคร ยังพบอีกว่าผู้โดยสาร ร้อยละ 60 ให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีของระบบขนส่งสาธารณะแบบก้าวหน้ามาประยุกต์ใช้ทั้งสองวัตถุประสงค์การเดินทาง (การเดินทางไปทำงานและการเดินทางไปซื้อสินค้า) โดยในการเดินทางไปซื้อสินค้านั้น ผู้โดยสารจะให้ความสำคัญกับระบบชำระค่าโดยสารอัตโนมัติมากกว่าระบบบริการข้อมูลการเดินทาง ในขณะที่ในการเดินทางไปทำงานผู้โดยสารจะให้ความสำคัญกับระบบบริการข้อมูลการเดินทางมากกว่า ผู้โดยสารที่มีช่วงเวลาที่ใช้บริการต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้บริการรถตู้โดยสารประจำทางต่างกัน ผลการศึกษาของวัชรินทร์ วิทยกุล (2559) ที่ได้ทำการศึกษาและตรวจสอบความน่าเชื่อถือของบริการรถโดยสารประจำทาง พบว่า ความน่าเชื่อถือของเวลาทั้งหมดที่ใช้ในการเดินทางอยู่ในระดับต่ำ และไม่มีรูปแบบที่แน่นอนที่สามารถตรวจวัดด้วย เวลาที่ใช้ในการเดินทางในแต่ละเที่ยวที่ให้บริการ เมื่อพิจารณาสายการเดินทางเดียวกันปรากฏว่าใช้เวลาไม่ตรงกัน

แนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้ให้บริการรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง 1. ควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจ ให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้มารับบริการ 2. ควรตรวจสอบ การใช้วาจาที่ ไพเราะ อ่อนหวาน สุภาพอ่อนโยน พูดด้วยความจริงใจ หลีกเลี่ยงถ้อยคำที่นำไปสู่การทะเลาะวิวาท 3. ควรให้การต้อนรับอาสาให้ความช่วยเหลือแก่ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยความกระตือรือร้น และ 4. ต้องให้บริการที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พระครูโฆสิตวิธานานุกุล และพระครูวิจิตรศีลาจาร (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ผลการวิจัยพบว่า การให้การเสียสละ ความอ่อนน้อมถ่อมตน แก่ปัญหาการเข้าหาคน โดยใช้หลักปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน แก่ปัญหาการขาดความเสียสละ โดยใช้หลักอิตถจริยา คือ การสงเคราะห์เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น แก่ปัญหาความขัดแย้ง โดยใช้หลักสมานัตตา คือ การวางตนพอดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กริธา คงพยัคฆ์ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจันดี อำเภอนาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีแนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการให้บริการสาธารณะ ของเทศบาลตำบลจันดี อำเภอนาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีผู้เสนอแนะมากที่สุดคือ ด้านอิตถจริยา การช่วยเหลือกัน) ได้แก่ ข้อที่ว่า เทศบาลตำบล จันดี ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความใกล้ชิดระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชน เช่น การทำบุญตักบาตรร่วมกันในวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น

7. อภิปรายผลการวิจัย

การนำหลักธรรมมาใช้ในการให้บริการสาธารณะของรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางที่ให้บริการโดยมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้แสดงให้เห็นถึงการยกระดับคุณภาพการบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสม หลักธรรมที่ถูกนำมาปรับใช้มีเป้าหมายเพื่อสร้างมาตรฐานการบริการที่เน้นความเอาใจใส่ ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เพราะนอกจากจะช่วยให้การบริการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังส่งผลให้เกิดความพึงพอใจแก่ประชาชนและสร้างความเชื่อมั่นในองค์กรภาครัฐอีกด้วย โดยการให้บริการดังกล่าวมุ่งเน้นความ สะดวกสบาย ปลอดภัย และการดูแลผู้โดยสารอย่างมีมาตรฐานสูงสุด โดยยึดหลักคุณธรรมและ จริยธรรมเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความประทับใจและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการอย่างสูงสุด พร้อมทั้งส่งเสริมความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความรับผิดชอบในการ ดำเนินงานบริการสาธารณะต่อสังคม

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า การนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการสาธารณะเป็นแนวทางที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะหลักธรรมมักจะเน้นความถูกต้อง ความเมตตา และความยุติธรรม ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญในการให้บริการประชาชน ดังนี้ การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable Service) ความยุติธรรมในการบริหารงานภาครัฐที่มีฐานคิดว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกัน ดังนั้นประชาชนทุกคนจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันไม่มีการแบ่งแยกหรือกีดกันด้วยเหตุผลทางเพศ อาชีพ ระดับการศึกษาหรือสถานะทางสังคม การให้บริการที่ตรงต่อเวลา (Timely Service) การให้บริการสาธารณะที่จะต้องมีความตรงต่อเวลาโดยที่ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐจะถือว่าไม่มีประสิทธิผลเลยถ้าไม่มีการตรงต่อเวลาซึ่งจะสร้างความไม่พึงพอใจให้แก่ประชาชน การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) การให้บริการสาธารณะจะต้องมีจำนวนการให้บริการและสถานที่ให้บริการที่เหมาะสมเพียงพอ การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continues Service) การให้บริการสาธารณะที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยสามารถนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้กับชีวิต ดังนี้

แนวทางหลักทฤษฎีธรรมมิกัตถะ 4 ไม่ใช่เพียงคำสอนทางศาสนา แต่เป็นแนวทางที่สามารถนำมาใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ทั้งในมิติส่วนตัว การบริหารจัดการ และการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน อันเป็นคุณค่าที่โลกยุคใหม่สามารถนำมาปรับใช้เพื่อสร้างดุลยภาพระหว่างความก้าวหน้ากับความดีงามทางจิตใจ หลักธรรมทั้ง 4 เมื่อถูกนำมาประยุกต์ใช้ในระดับบุคคล องค์กร หรือรัฐ จะช่วยสร้างรากฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมที่เข้มแข็ง ส่งผลให้เกิดสังคมที่ร่วมมือกันอย่างมีสันติสุข สร้างสรรค์และยั่งยืนในระยะยาว

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของ รถตู้โดยสารปรับอากาศประจำทางมหาวิทยาลัยรามคำแหง นั้นควรมีรูปแบบในการดำเนินการเชิงนโยบาย ดังนี้

8.1.1 การให้บริการสาธารณะ ควรมุ่งเน้นการให้บริการพัฒนาการบริการในมิติด้านความรวดเร็วเพื่อสร้างความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการ

8.1.2 การให้บริการสาธารณะ ควรสนับสนุนการให้บริการทางด้านการขนส่งและลดความยุ่งยากหลายขั้นตอน เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความรู้สึกประทับใจ มุ่งเน้นการมีสิ่งอำนวยความสะดวกตอบสนองความต้องการผู้เข้ารับบริการได้อย่างเพียงพอ

8.1.3 การให้บริการสาธารณะ ควรมีการให้บริการอย่างชัดเจนถูกต้องได้มาตรฐานให้บริการด้วยความเต็มใจ มีระบบและกระบวนการให้บริการที่รวดเร็วทันสมัย

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 บุคลากรหรือพนักงานที่ให้บริการทั้งในส่วนของพนักงานขับรถ พนักงานให้บริการและสนับสนุน ควรผ่านการฝึกอบรมพัฒนาทักษะทั้งทางด้านการให้บริการ และด้านอื่นให้สามารถให้บริการอย่างมืออาชีพ

8.2.2 ควรมีมาตรฐานการให้บริการสาธารณะเพื่อความประทับใจเพราะลูกค้าคาดหวังว่าเจ้าหน้าที่จะให้บริการเหล่านั้น จะสามารถให้บริการกับลูกค้าได้ดีและมีประสิทธิภาพ

8.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และความท้าทายของการใช้หลักธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรถตู้โดยสารของจังหวัดอื่นๆ

8.3.2 ควรมีการวิจัยเรื่องการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน

9. บรรณานุกรม

กริธา คงพยัคฆ์ (2563) การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการให้บริการสาธารณะของ เทศบาลตำบลจันดี อำเภอนางรอง จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยา* เชิงพุทธ, 5(1), 29-41.

ชรัต พิริยะวัฒน์. (2559). *ความพึงพอใจของผู้เดินทางด้วยรถโดยสารประจำทางและการยอมรับ ของผู้เดินทางต่อระบบขนส่งสาธารณะแบบกึ่งวินในกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี กรุงเทพมหานคร).

ธีระพล บุญตารยะ. (2563). การให้บริการประชาชนตามหลักพุทธธรรม. *บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์* วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, 8(2), 185-196.

- พระครูโฆสิตวัตนานุกูล และพระครูวิจิตรศีลาจาร. (2563). การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนวัดใหม่ทุ่งคา อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*, 7(3), 15-25.
- วัชรินทร์ วิทยกุล. (2559). การศึกษาและตรวจสอบความน่าเชื่อถือของการบริการรถโดยสารประจำทาง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร
- วิสิษฐ์ คิดคำส่วน และเขมิกา ทองเรือง. (2566). การบริการสาธารณะของภาครัฐให้แก่สังคม และประชาชน. *วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 5(3), 392-405.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2558). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 34
- ศรดา ไพฑูรย์สวัสดิ์. (2559). *การศึกษาความพึงพอใจของผู้โดยสารต่อการให้บริการของรถไฟฟ้าบีทีเอส* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, ปทุมธานี
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis*.

10. คำขอบคุณ

งานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารขนส่งกรมเจ้าท่า ที่อนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยได้เข้าไปแจกแบบสอบถามเป็นอย่างดี คณะผู้วิจัยขอขอบคุณหน่วยงานกรมเจ้าท่าที่ให้การสนับสนุน รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่ให้คำแนะนำในการทำวิจัยครั้งนี้ และให้ความร่วมมือคณะผู้วิจัยด้วยดีตลอดการวิจัย ขอขอบคุณกองบรรณาธิการวารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร ที่รับเผยแพร่ผลงานวิจัยฉบับนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชน โดยใช้หลักธรรม
ทางพระพุทธศาสนา

FACTORS AFFECTING THE SUCCESS OF SOLVING CRIME PROBLEMS IN CHILDREN AND
YOUTH BY USING BUDDHIST PRINCIPLES

ศิขริน ชื่นสมบูรณ์

Sikarin Chuensomboon

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2567

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการแก้ไข
ปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชน โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา การค้นคว้าข้อมูล
งานวิจัย บทความเชิงวิชาการในด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีความเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญห
อาชญากรรมในเด็กและเยาวชน เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาตลอดจนการรวบรวมข้อสรุป แนวทางใน
การแก้ไขปัญหายังเป็นรูปธรรม โดยได้ทำการสร้างโมเดลรูปแบบของการแก้ไขปัญหขึ้น ผลการศึกษา
พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนโดยการใช้
หลักธรรมทางพระพุทธศาสนานั้น สามารถสร้างเป็นโมเดลรูปแบบ ได้ดังนี้ 1. ปัจจัยระดับบุคคลในด้าน
พระพุทธศาสนา หมายถึง ลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ ศรัทธา และการปฏิบัติ
ตามหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา 2. ปัจจัยระดับครอบครัว หมายถึง สิ่งที่มีผลต่อการแก้ไข
ปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชน ได้แก่ สภาพแวดล้อม และพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว
3. ปัจจัยระดับสังคมและชุมชน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงบทบาทของ
ชุมชนและองค์กรทางศาสนา ที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝัง ส่งเสริม และสนับสนุนให้เด็กและเยาวชน
ประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา 4. ปัจจัยระดับกระบวนการยุติธรรม หมายถึง
การนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เกิดความเป็น
ธรรม และสันติสุข 5. ปัจจัยอื่นๆ หมายถึง ปัจจัยที่ไม่ได้จัดอยู่ในระดับบุคคล ครอบครัว สังคมและชุมชน

คำสำคัญ : 1. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา 2. อาชญากรรมในเด็กและเยาวชน 3. การแก้ไข
ปัญหายั่งยืน

ABSTRACT

This article aims to examine the factors influencing the success of addressing juvenile delinquency through the application of Buddhist principles. The study involves a review of research literature and academic articles related to Buddhist academic teachings that are relevant to solving juvenile crime problems. The objective is to analyze the root causes of the issue and synthesize concrete solutions, culminating in the development of a conceptual model for problem-solving. The findings indicate that the key factors contributing to the successful application of Buddhist principles in addressing juvenile delinquency can be categorized into the following model. 1. Individual-Level Factors (Buddhist Perspective) : These refer to personal attributes related to belief, faith, and adherence to Buddhist teachings. 2. Family-Level Factors : These involve influences stemming from the family environment and behaviors of family members that impact the correction of juvenile crime. 3. Social and Community-Level Factors: These include the socio-cultural environment and the role of communities and religious organizations in fostering, encouraging, and supporting children and youth to follow Buddhist moral teachings. 4. Justice System-Level Factors: These refer to the integration of Buddhist principles into the justice process to promote fairness and peace. 5. Other Factors : These encompass influences that do not fall under the individual, family, social, or community categories.

Keywords : 1. Buddhist principles 2. Juvenile crime 3. Sustainable solutions

บทนำ

ปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนนับเป็นประเด็นที่สร้างความกังวลให้กับสังคมไทยมาอย่างต่อเนื่อง การแก้ไขปัญหานี้จึงไม่ใช่เพียงการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดเท่านั้น แต่ยังคงคำนึงถึงการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งหลักธรรมทางศาสนาสามารถเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันและนำทางให้เด็กและเยาวชนหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อย่างไรก็ตาม การนำหลักธรรมทางศาสนามาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนนั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย

และมีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อความสำเร็จ เริ่มตั้งแต่ปัจจัยระดับบุคคล เช่น ความศรัทธา ความเข้าใจในหลักธรรม และสภาพจิตใจของเด็กและเยาวชน ไปจนถึงปัจจัยระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และกระบวนการยุติธรรม ที่ล้วนมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตใจและหล่อหลอมพฤติกรรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอภาพรวมของปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนโดยใช้หลักธรรมทางศาสนา โดยจะครอบคลุมปัจจัยต่างๆ ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชาวตะวันออก เป็นศาสนาที่มีความแตกต่างจากศาสนาอื่นๆ ที่มีชั้นตติธรรม และเชื่อในเหตุผลตามหลักวิทยาศาสตร์ มองโลกแบบผู้รักสันติภาพจึงอยู่ร่วมกับศาสนาอื่นๆ ได้โดยไม่มี ความขัดแย้ง การสอนพระพุทธศาสนามีแต่บวกกับบวก ในสังคม และความสุขของสังคมไทยนั้น มีรากฐานมาจากคำสอนของพระพุทธศาสนา (วิชัย ต้นศิริ, 2521) การนำหลักธรรมทางศาสนาใช้ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชน จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการ ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว สังคม และกระบวนการยุติธรรม การทำความเข้าใจปัจจัยเหล่านี้ จะช่วยให้สามารถนำหลักธรรมทางศาสนาประยุกต์ใช้ได้ อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในระดับบุคคล เด็กและเยาวชนต้องมีความศรัทธาและความเลื่อมใสในศาสนาอย่างแท้จริง รวมถึงมีความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนอย่างถูกต้อง และนำหลักธรรมเหล่านั้นไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในระดับครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตามหลักศาสนา และอบรมสั่งสอนบุตรหลานให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในระดับสังคม ควรมีการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตใจและคุณธรรมของเด็กและเยาวชน เช่น การส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา การเผยแพร่สื่อที่สร้างสรรค์ และการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ในส่วนของกระบวนการยุติธรรม ควรมีการบูรณาการหลักศาสนาเข้ากับกระบวนการยุติธรรม เช่น การจัดให้มีการอบรมจริยธรรม หรือการนิมนต์พระสงฆ์มาให้อโวาทแก่ผู้กระทำผิด นอกจากนี้ ควรให้โอกาสเด็กและเยาวชนในการแก้ไขปรับปรุงตนเองตามหลักศาสนา เช่น การปฏิบัติธรรม หรือการทำกิจกรรมเพื่อสังคม การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนโดยใช้หลักธรรมทางศาสนา ไม่ใช่เพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่เป็นการลงทุนเพื่ออนาคตของเด็กและเยาวชน และเพื่อสร้างสังคมที่สงบสุขและมีคุณธรรมอย่างยั่งยืนสืบไป

เนื้อเรื่อง

ปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชน หมายถึง การที่เด็กและเยาวชน ซึ่งโดยทั่วไปหมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี กระทำความผิดทางอาญา หรือมีพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อสังคม ไม่ว่าจะเป็นการ ลักทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย ค้ายาเสพติด หรือความผิดอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ปัญหาอาชญากรรมใน เด็กและเยาวชนเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและมีสาเหตุหลายประการ เช่น ปัญหาครอบครัว สภาพแวดล้อมทาง สังคม การขาดโอกาสทางการศึกษา และอิทธิพลจากสื่อต่างๆ ปัญหานี้ส่งผลกระทบต่อทั้งตัวเด็กและ เยาวชนเอง ครอบครัว และสังคมโดยรวม

จากรายงานสถิติคดีประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 โดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรมพบว่า อัตราการกระทำความผิดในเด็กและเยาวชน ที่ถูกดำเนินคดีในสถานพินิจและ คุ้มครองเด็กและเยาวชน ทั่วประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 มีจำนวนถึง 12,602 ราย โดยจำแนกเป็น เพศชาย จำนวน 11,472 ราย และ เพศหญิง จำนวน 1,130 ราย (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2566) โดยจะเห็นได้ว่าอัตราการกระทำความผิดในเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี พ.ศ. 2565 จาก จำนวน 12,192 ราย อย่างมีนัยสำคัญ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2566)

ข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างปี 2565 กับปี 2566		
จำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเพิ่มมากขึ้น		
อายุ	ปี 2565	ปี 2566
12 ปี	197	252
13 ปี	590	804
14 ปี	1,094	1,559
15 ปี	2,341	2,604
16 ปี	3,463	3,609
17 ปี	4,411	4,289

ที่มา : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

รูปภาพที่ 1 : ข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างปี 2565 - 2566 ที่มา : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนถือเป็นภัยเงียบที่กีดกร่อนทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้าน คุณธรรม จริยธรรม และบั่นทอนศักยภาพการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างร้ายแรง

โดยมีกรอบการศึกษาจากประเด็นปัญหาหลักๆ ดังนี้ ประการแรกคือ ปัญหาทางการศึกษา ซึ่งการเข้าถึงการศึกษาที่ไม่เท่าเทียม เด็กหรือเยาวชนหลุดจากระบบการศึกษา ประการที่สองคือ ปัญหาด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต เช่น ภาวะซึมเศร้า วิตกกังวล ความเครียดจากสังคมและครอบครัว ประการที่สามคือ ปัญหาทางสังคมหรือครอบครัวคือ ปัญหาเกี่ยวกับความรุนแรง หรือ เด็ก หรือเยาวชนถูกทอดทิ้งขาดการดูแลเอาใจใส่ ประการที่สี่คือ ปัญหาทางเศรษฐกิจคือ ความยากจนทำให้เด็กหรือเยาวชนขาดโอกาสทางการศึกษา ประการที่ห้าคือ ปัญหาทางด้านเทคโนโลยีและสื่อออนไลน์ การเสพติดสื่อและเกมออนไลน์ รวมถึงการถูกหลอกลวงหรือล่อลวงละเมิดทางอินเทอร์เน็ต ประการสุดท้ายคือ ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดหรือการดื่มแอลกอฮอล์ ความไม่พร้อมในการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ดังนั้น การที่เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติ หลงผิดเข้าไปเกี่ยวข้องกับวงจรอาชญากรรม ย่อมส่งผลกระทบต่ออนาคตของพวกเขาเองและประเทศชาติในระยะยาว ผลกระทบที่เกิดขึ้นมีทั้งในมิติทางตรงและทางอ้อม การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ดังนี้

1. ปัจจัยระดับบุคคล : ปัจจัยระดับบุคคลในด้านพระพุทธศาสนา หมายถึง ลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ ศรัทธา และการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิด ทศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ปัจจัยเหล่านี้สามารถส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนได้ เนื่องจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเน้นการพัฒนาจิตใจ ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม และสอนให้รู้จักควบคุมอารมณ์ ความโกรธ และความโลภ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ปัจจัยในระดับบุคคลในด้านพระพุทธศาสนา ที่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชน มีดังนี้

1.1 ศรัทธาและความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา เด็กและเยาวชนที่มีศรัทธาและความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง จะมีแนวโน้มที่จะยึดมั่นในหลักคำสอน และหลีกเลี่ยงการประพฤติดี ศรัทธาจะช่วยให้เด็กและเยาวชนเกิดความรู้สึกลึกซึ้งชอบชั่วดี รู้สึกละอายและเกรงกลัวต่อบาป ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่ดี (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต, 2546)

1.2 ความเข้าใจในหลักธรรมคำสอน หมายถึง การมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมคำสอน เช่น อริยสัจ 4 กฎแห่งกรรม ไตรสิกขา เป็นต้น จะช่วยให้เด็กและเยาวชนเข้าใจถึงเหตุและผลของการกระทำ ตระหนักถึงผลกระทบของการกระทำผิดทั้งต่อตนเองและผู้อื่น และสามารถนำหลักธรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (วงศ์สิทธิ์ วงศ์สุวรรณ, 2554)

1.3 การปฏิบัติธรรม หมายถึง การปฏิบัติธรรม เช่น การทำสมาธิ การเจริญสติ การรักษาศีล จะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีจิตใจที่สงบ มีสติรู้เท่าทันอารมณ์และความคิดของตนเอง มีความอดทนอดกลั้น และมีเมตตาต่อผู้อื่น ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมก้าวร้าวและความรุนแรง (Kabat-Zinn, J, 2013)

1.4 การมีแบบอย่างที่ดี หมายถึง การมีแบบอย่างที่ดีจากพระสงฆ์ ครูอาจารย์ หรือบุคคลที่เด็กและเยาวชนเคารพนับถือจะช่วยเสริมแรงให้พวกเขาประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอน การเห็นผู้อื่นทำความดีและได้รับผลดีจะเป็นแรงบันดาลใจให้เด็กและเยาวชนอยากทำความดีตาม (Bandura, A, 1977)

1.5 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญ ฟังธรรม เข้าค่ายอบรม จะช่วยให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้หลักธรรมคำสอน ได้พบปะกับเพื่อนที่มีแนวคิดเดียวกัน และได้รับการสนับสนุนจากชุมชนทางศาสนา ซึ่งจะเป็นปัจจัยเสริมในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่ดี (Benson, P. L., Donahue, M. J., & Erickson, J. A, 1993)

2. ปัจจัยระดับครอบครัว : ปัจจัยระดับครอบครัวในด้านพระพุทธศาสนาหมายถึง ปัจจัยระดับครอบครัวในด้านพระพุทธศาสนาที่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาวาจาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนได้แก่ บรรพชาศ สภาพแวดล้อม และพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว ที่สอดคล้องกับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมพฤติกรรม ทักษะคิด และค่านิยมของเด็กและเยาวชน และส่งผลต่อโอกาสในการเกิดพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาวาจาอาชญากรรม

2.1 การอบรมสั่งสอนตามหลักธรรม คือ ครอบครัวที่อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้รู้จักหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา เช่น อริยสัจ 4 กฎแห่งกรรม ไตรสิกขา พรหมวิหาร 4 และหลักทศกัณฐธรรม 4 จะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีหลักยึดเหนี่ยวจิตใจ มีศีลธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม รู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี และตระหนักถึงผลของการกระทำ ส่งผลให้พวกเขามีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาวาจาอาชญากรรม โดยขอขยายความหลักธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา ดังนี้

อริยสัจ 4 หมายถึง ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ช่วยให้เด็กและเยาวชนเข้าใจถึงปัญหาและความทุกข์ในชีวิต รู้จักสาเหตุของปัญหา และแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสติปัญญาและการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต, 2546)

กฎแห่งกรรม หมายถึง หลักที่ว่าด้วยการกระทำและผลของการกระทำ ช่วยให้เด็กและเยาวชนตระหนักว่าการกระทำทุกอย่างมีผลตามมา และการกระทำที่ไม่ดีจะนำมาซึ่งความทุกข์ ทำให้พวกเขาคิดไตร่ตรองก่อนที่จะกระทำการสิ่งใด พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต, 2556)

ไตรสิกขา หมายถึง ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นหลักการในการฝึกฝนตนเองเพื่อให้เกิดความดีงาม ศีลช่วยให้เด็กและเยาวชนมีระเบียบวินัย สมาธิช่วยให้มีจิตใจที่มั่นคง และปัญญาช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต, 2554)

พรหมวิหาร 4 หมายถึง เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความรักความเมตตาต่อผู้อื่น มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น มีความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี และมีจิตใจที่เป็นกลาง ไม่ลำเอียง ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต, 2554)

หลักทฤษฎีธรรม 4 หมายถึง ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา เป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรู้จักการให้ รู้จักพูดจาไพเราะ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น และรู้จักวางตนให้เหมาะสม ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และลดความขัดแย้งในสังคม พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต, 2556)

2.2 การเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่และผู้ปกครอง คือ การที่พ่อแม่และผู้ปกครองประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนอย่างเคร่งครัด จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน ทำให้พวกเขาเห็นคุณค่าของการทำความดี และเกิดความปรารถนาที่จะประพฤติตาม ส่งผลให้พวกเขามีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่ดีและหันมาทำความดี โดยมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) (Bandura, A, 1977) ทฤษฎีนี้เน้นว่าเด็กและเยาวชนเรียนรู้พฤติกรรมจากการสังเกตและเลียนแบบบุคคลที่พวกเขาใกล้ชิดและมีความสำคัญ เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง เมื่อพ่อแม่ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนอย่างสม่ำเสมอ บุตรหลานจะซึมซับและเรียนรู้พฤติกรรมเหล่านั้น ทำให้มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามและมีพฤติกรรมที่ดีงาม และสอดคล้องกับ หลักกตัญญูกตเวทีกและการบูชาบุพการีในพระพุทธศาสนา (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) กล่าวถึง การที่บุตรหลานแสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่และผู้มีพระคุณ เป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นการตอบแทนบุญคุณ การที่พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอน จะทำให้บุตรหลานเกิดความเคารพและศรัทธา ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้พวกเขาประพฤติตามแบบอย่างที่ดีนั้น

2.3 การสร้างบรรยากาศของความรักและความอบอุ่นในครอบครัว คือ การสร้างบรรยากาศของความรักและความอบอุ่นในครอบครัวตามหลักพระพุทธศาสนา หมายถึง การสร้างสภาพแวดล้อม

ภายใน ครอบครัวที่สมาชิกทุกคนรู้สึกถึงความรัก ความเมตตา ความเข้าใจ และความผูกพันต่อกัน โดยมีหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสุข ความสามัคคี และความสงบสุขในครอบครัวในส่วนของหลักธรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบรรยากาศของความรักและความอบอุ่นในครอบครัวตามหลักพระพุทธศาสนา ได้แก่ พรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุติตา อุเบกขา และ สังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา

2.4 การส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา คือ การส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา หมายถึง การสนับสนุนและกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เพื่อให้พวกเขาได้เรียนรู้หลักธรรมคำสอน ฝึกฝนอบรมตนเอง และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งจะส่งผลดีต่อการดำเนินชีวิตและช่วยป้องกันปัญหาอาชญากรรม โดยสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่องการส่งเสริมเด็กและเยาวชนในการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ของ (สมพร อ่อนโธสง, 2563) งานวิจัยนี้พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามในเด็กและเยาวชน

3. ปัจจัยระดับสังคมและชุมชน: ปัจจัยระดับสังคมและชุมชนในด้านพระพุทธศาสนา หมายถึง ปัจจัยระดับสังคมและชุมชนในด้านพระพุทธศาสนา หมายถึง สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงบทบาทของชุมชนและองค์กรทางศาสนา ที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝัง ส่งเสริม และสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมได้ ปัจจัยระดับสังคมและชุมชนในด้านพระพุทธศาสนาที่สำคัญ ได้แก่

3.1 สภาพแวดล้อมทางศาสนา สังคมและชุมชนที่มีวัดวาอาราม ศาสนสถาน หรือศูนย์ปฏิบัติธรรมที่เข้มแข็ง จะเป็นแหล่งเรียนรู้หลักธรรมคำสอน และเป็นที่พึ่งทางใจให้แก่เด็กและเยาวชน ทำให้พวกเขาเข้าถึงพระพุทธศาสนาได้ง่าย มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา และมีแบบอย่างที่ดีจากพระสงฆ์และผู้ปฏิบัติธรรม

3.2 การสนับสนุนจากชุมชนและองค์กรทางศาสนา ชุมชนและองค์กรทางศาสนาควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน เช่น การจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม การให้คำปรึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่ประสบปัญหา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวัด โรงเรียน และครอบครัว เพื่อช่วยกันดูแลและพัฒนาเด็กและเยาวชน

3.3 สื่อและกิจกรรมทางศาสนา สื่อและกิจกรรมทางศาสนาที่สร้างสรรค์และเข้าถึงง่าย เช่น การเผยแพร่ธรรมะผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การจัดค่ายเยาวชน การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ จะช่วยปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม สร้างความตระหนักรู้ถึงผลกระทบของการกระทำผิด และส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการทำความดี (กรมการศาสนา, 2560)

3.4 ทัศนคติของสังคมต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด สังคมควรมีทัศนคติที่เปิดกว้างและให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนที่เคยกระทำผิด ให้พวกเขามีโอกาสกลับตัวเป็นคนดี และไม่ตีตราหรือเลือกปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้พวกเขารู้สึกถึงการยอมรับและมีกำลังใจในการปรับปรุงตนเอง

3.5 ค่านิยมและวัฒนธรรมของสังคม: สังคมที่ให้ความสำคัญกับคุณธรรม จริยธรรม และการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา จะช่วยสร้างบรรทัดฐานทางสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดี และลดโอกาสในการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ปัจจัยระดับสังคมและชุมชนเหล่านี้ มีความเชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อกันและกัน การสร้างความเข้มแข็งให้กับปัจจัยเหล่านี้ จะช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชน และเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสังคมได้อย่างยั่งยืน (เสฐียรพงษ์ วรรณปก, 2555)

4. ปัจจัยระดับกระบวนการยุติธรรม: ปัจจัยระดับกระบวนการยุติธรรมในด้านพระพุทธศาสนา หมายถึง การนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม สันติสุข และการแก้ไขปัญหายั่งยืน โดยคำนึงถึงการฟื้นฟูและพัฒนาผู้กระทำผิดมากกว่าการลงโทษเพียงอย่างเดียว ปัจจัยระดับกระบวนการยุติธรรมในด้านพระพุทธศาสนาที่สำคัญ ได้แก่

4.1 การบูรณาการหลักศาสนา การบูรณาการหลักศาสนาเข้ากับกระบวนการยุติธรรม เช่น การจัดให้มีการอบรมจริยธรรม หรือการนิมนต์พระสงฆ์มาให้อโวาท จะช่วยให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนักถึงผลของการกระทำผิด และเกิดความสำนึกผิด

4.2 การให้โอกาสในการแก้ไขปรับปรุง การให้โอกาสเด็กและเยาวชนในการแก้ไขปรับปรุงตนเองตามหลักศาสนา เช่น การปฏิบัติธรรม หรือการทำกิจกรรมเพื่อสังคม จะช่วยให้พวกเขาได้เรียนรู้จากความผิดพลาดและกลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีคุณภาพ

4.3 การสร้างความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนา การสร้างความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาในการให้คำปรึกษาและติดตามดูแลเด็กและเยาวชนหลังพ้นโทษ จะช่วยให้พวกเขาได้รับการดูแลและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2563)

5. ปัจจัยอื่นๆ : ปัจจัยอื่นๆ ในด้านพระพุทธศาสนา หมายถึง ปัจจัยที่ไม่ได้จัดอยู่ในระดับบุคคล ครอบครัว สังคมและชุมชน หรือกระบวนการยุติธรรมโดยตรง แต่มีอิทธิพลต่อการแก้ไขปัญหา

อาชญากรรมในเด็กและเยาวชนผ่านหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ปัจจัยอื่นๆ ในด้านพระพุทธศาสนาที่สำคัญ ได้แก่

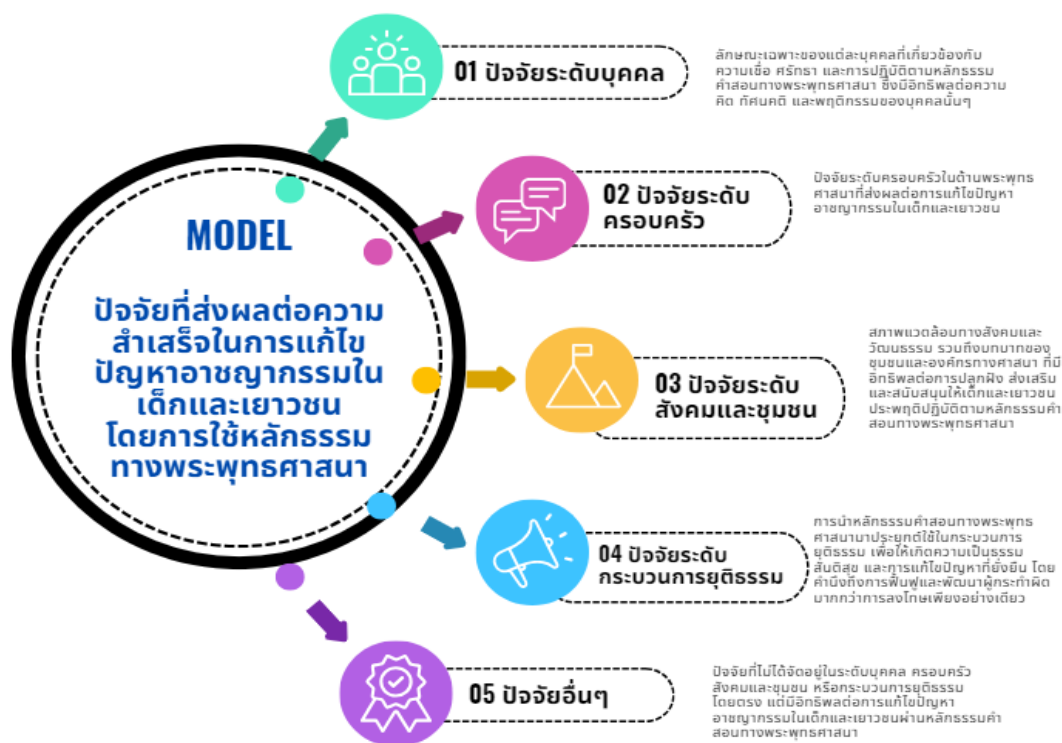
5.1 บทบาทของผู้นำศาสนา พระสงฆ์และผู้นำทางศาสนามีบทบาทสำคัญในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอน สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามหลักธรรม การมีผู้นำศาสนาที่มีความรู้ ความสามารถ และมีจริยวัตรที่น่าเลื่อมใส จะช่วยสร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนนำหลักธรรมไปปฏิบัติ

5.2 การศึกษาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน การเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียนเป็นช่องทางสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามให้แก่เด็กและเยาวชน การมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับวัย และครูผู้สอนที่มีความรู้ความเข้าใจในพระพุทธศาสนาอย่างถ่องแท้ จะช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถนำหลักธรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Suwanna Sath-Anand., 2007)

5.3 สื่อและเทคโนโลยี สื่อและเทคโนโลยีสามารถเป็นเครื่องมือในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอน และเข้าถึงเด็กและเยาวชนได้อย่างกว้างขวาง การใช้สื่อสังคมออนไลน์ แอปพลิเคชัน หรือสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยจะช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถเรียนรู้หลักธรรมได้อย่างสนุกสนานและน่าสนใจ (Thepsuthanan, S, 2016)

5.4 วัดและศาสนสถาน วัดและศาสนสถานเป็นสถานที่สำคัญในการปฏิบัติศาสนกิจและเรียนรู้หลักธรรมคำสอน การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชน เช่น ค่ายอบรมคุณธรรม การบรรยายธรรมะสำหรับเด็ก หรือการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ จะช่วยส่งเสริมให้พวกเขาเข้าใจและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอน

5.5 นโยบายและกฎหมาย นโยบายและกฎหมายที่ส่งเสริมการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการแก้ไขปัญหาสังคม จะช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตใจและคุณธรรมของเด็กและเยาวชน เช่น การสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน การส่งเสริมการปฏิบัติธรรมในสถานศึกษาและสถานประกอบการ หรือการกำหนดบทลงโทษที่คำนึงถึงการฟื้นฟูจิตใจผู้กระทำความผิด โดยมีความสอดคล้องกับ แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสังคมไทยของ (กรมการศาสนา, 2560)

รูปภาพที่ 2 : โมเดลปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชน

ที่มา : การวิเคราะห์โมเดลโดยผู้เขียนบทความ

สรุป

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางที่ได้รับความสนใจอย่างมากในสังคมไทย เนื่องจากหลักธรรมเหล่านี้มุ่งเน้นการพัฒนาจิตใจ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องและมีความสุข อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จในการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายระดับที่ต้องทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยสามารถสร้างเป็นโมเดลต้นแบบ โดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ ประการแรก ปัจจัยระดับบุคคล คือ เด็กและเยาวชนต้องมีความศรัทธาและความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง รวมถึงมีความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนอย่างถูกต้อง และนำหลักธรรมเหล่านั้นไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ประการที่สอง คือ ปัจจัยระดับครอบครัว ครอบครัวมีบทบาทสำคัญใน

การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน พ่อแม่ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตามหลักศาสนา และสร้างความสัมพันธ์ที่อบอุ่นภายในครอบครัว ประการที่สาม คือ ปัจจัยระดับสังคมและชุมชน สภาพแวดล้อมทางศาสนาที่เข้มแข็ง สื่อและกิจกรรมทางศาสนาที่สร้างสรรค์ และการสนับสนุนจากชุมชนและองค์กรทางศาสนา ล้วนมีส่วนสำคัญในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตใจและคุณธรรมของเด็กและเยาวชน ประการที่สี่ คือ ปัจจัยระดับกระบวนการยุติธรรม การบูรณาการหลักศาสนาเข้ากับกระบวนการยุติธรรม เช่น การจัดให้มีการอบรมจริยธรรม หรือการนิมนต์พระสงฆ์มาให้อโวาทแก่ผู้กระทำผิด การให้โอกาสในการแก้ไขปรับปรุงตนเองตามหลักศาสนา เช่น การปฏิบัติธรรม หรือการทำกิจกรรมเพื่อสังคม และการสร้างความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาในการให้คำปรึกษาและติดตามดูแลเด็กและเยาวชนหลังพ้นโทษ ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชน และประการสุดท้าย คือ ปัจจัยอื่นๆ คือ บทบาทของผู้นำศาสนาที่มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารหลักธรรมคำสอนให้เข้าใจง่าย และเป็นแบบอย่างที่ดี ก็มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและองค์กรศาสนาในการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ ก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งระดับบุคคล ครอบครัว สังคม และกระบวนการยุติธรรม การสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม และการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรม จะเป็นรากฐานสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมอย่างยั่งยืนสืบไป

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา. (2560). *แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสังคมไทย พ.ศ. 2560 – 2564*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2563). *รายงานสถานการณ์เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม*. กรุงเทพฯ: กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2566). *รายงานสถิติคดีประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566*. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2566, จาก https://www.djop.go.th/storage/files/2/สถิติประจำปี/เล่มสถิติ_ปีงบประมาณ66.pdf
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2544). *พุทธวิธีแก้ปัญหาชีวิต*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). *พุทธธรรม*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2554). *พุทธศาสนาสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.

- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2556). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 20). โรงพิมพ์สหธรรมิก. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2556). *ขุมทรัพย์จากพระโอษฐ์* (พิมพ์ครั้งที่ 18). โรงพิมพ์พิมพ์สวย. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วงศ์สิทธิ์ วงศ์สุววัฒน์. (2554). *พุทธจริยศาสตร์ : หลักการและแนวปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมพร อ่อนไธสง. (2563). *การส่งเสริมเด็กและเยาวชนในการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของ พระสงฆ์ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2566, จาก <https://n9.cl/pr6bo>
- เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2555). *ศาสนากับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย ตันศิริ. (2521). *วัฒนธรรมพลเมืองและการปฏิรูป*. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.fpps.or.th/elibrary/download/book82.pdf>
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.simplypsychology.org/bandura.html#What-is-Social-Learning-Theory>
- Benson, P. L., Donahue, M. J., & Erickson, J. A. (1993). Adolescence and religion: A review of the literature from 1970 to 1990. *Research in the Social Scientific Study of Religion*, 4, 153-181.
- Kabat-Zinn, J. (2013). *Full catastrophe living: Using the wisdom of your body and mind to face stress, pain, and illness*. Bantam. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2566, จาก <https://ird.mcu.ac.th/wp-content/uploads/2021/07/Full-Catastrophe-Living-PDFDrive-.pdf>
- Suwanna Satha-Anand. (2007). Religious Education in Thailand: A Curriculum for Life. *Journal of Moral Education*, 36(4), 449-464.
- Thepsuthanan, S. (2016). *The use of social media in promoting Buddhism among Thai youth*. *Journal of Religion and Popular Culture*, 28(3), 265-279.

**หลักเกณฑ์และวิธีส่งต้นฉบับ “บทความวิจัย” เพื่อลงพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร
ของสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย**

1. คำแนะนำทั่วไป

- 1.1 ต้องเป็น “บทความวิจัย” หรือ “บทความวิชาการ” ทางพระพุทธศาสนาหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องในสาขาปรัชญา ศีลศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และสหวิทยาการทางด้านสังคมศาสตร์
- 1.2 ต้องเป็นบทความวิจัยที่ยังไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการรอผลการพิจารณาจากวารสารอื่น ๆ
- 1.3 รับผิดชอบบทความวิจัย (Research Article) และบทความวิชาการ (Academic Article) ภาษาไทยเท่านั้น
- 1.3 ต้องเป็นบทความวิจัยที่เขียนตามแบบ (Modeling) ที่กำหนดไว้
- 1.4 บทความวิจัยที่จะได้รับการตีพิมพ์ ต้องผ่านการตรวจสอบและประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องนั้น ถ้ามีการปรับปรุงแก้ไขก็ต้องแก้ไขก่อนจึงจะลงได้
- 1.5 การลงบทความในวารสารของสถาบันวิจัยญาณสังวรหรือไม่นั้นเป็นสิทธิ์ของสถาบันวิจัยญาณสังวร

2. การพิจารณาบทความวิจัยและบทความวิชาการ

- 2.1 กองบรรณาธิการแจ้งให้ผู้ส่งบทความวิจัยและบทความวิชาการทราบ เมื่อได้รับบทความเรียบร้อยแล้ว
- 2.2 กองบรรณาธิการตรวจสอบชื่อเรื่องบทความ รวมไปถึงเนื้อหาของบทความ โดยบทความนั้น ๆ ต้องสอดคล้องและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของวารสาร
- 2.3 ในกรณีที่กองบรรณาธิการพิจารณาเห็นชอบรับบทความไว้พิจารณาตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะส่งบทความเพื่อทำการกลั่นกรองต่อไป โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของบทความว่าเหมาะสมหรือไม่ในการตีพิมพ์ โดยใช้วิธีการประเมินแบบผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อของแต่ละฝ่าย (Double Blinded Review)
- 2.4 เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณากลับกรองบทความแล้ว กองบรรณาธิการจะตัดสินใจโดยอ้างอิงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒินั้น ว่าควรได้รับการตีพิมพ์ หรือควรส่งกลับไปให้กับผู้ส่งบทความเพื่อแก้ไขก่อนพิจารณาอีกครั้ง หรือจะปฏิเสธการลงตีพิมพ์ในวารสาร
- 2.5 ผู้วิจัยต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กองบรรณาธิการกำหนด โดยผู้วิจัยต้องยินยอมให้บรรณาธิการแก้ไขความสมบูรณ์ของบทความก่อนเผยแพร่
- 2.6 การอนุมัติให้ลงตีพิมพ์ได้หรือไม่นั้น บรรณาธิการของวารสารถือเป็นที่สุด

3. การเตรียมบทความต้นฉบับ

- 3.1 เขียนตามแบบ (Modeling) ที่กำหนดไว้ เช่น ใช้กระดาษ A4 พิมพ์เต็มหน้าความยาว 7 – 9 หน้า และกั้นหน้าด้านบนกับด้านซ้าย เท่ากัน 1.5 นิ้ว ส่วนกั้นด้านขวาและด้านล่างเท่ากัน 1 นิ้ว และตารางให้มีขีดเส้นบนและล่างเท่านั้น เป็นต้น
- 3.2 ใช้แบบอักษร TH Sarabun New เท่านั้น

- 3.3 ชื่อเรื่อง และหัวข้อใช้ตัวอักษรขนาด 16 (ตัวหนา) จัดกึ่งกลาง
- 3.4 ชื่อผู้เขียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ตัวหนา) จัดชิดขวา
- 3.5 ชื่อสังกัดหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัยภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และ Corresponding Author, E-mail: ขนาดตัวอักษร 14 pt. (ตัวปกติ) จัดชิดซ้าย
- 3.6 หัวข้อ ได้แก่ บทคัดย่อ Abstract ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ บรรณานุกรม / เอกสารอ้างอิง และคำขอบคุณ ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ตัวหนา) จัดชิดซ้าย
- 3.7 ชื่อภาพ ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ตัวหนา) ให้ระบุไว้ใต้ภาพ จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ภาพ
- 3.8 หลักการอ้างอิงให้ใช้ “ระบบฝังใน” และตัวเลขให้ใช้ “ตัวเลขอารบิก” ที่เป็นสากล
- 3.9 เขียนตามแบบที่กำหนดไว้

4. ส่วนประกอบของบทความ

- 4.1 ชื่อเรื่องบทความ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- 4.2 ชื่อผู้แต่งและหน่วยงานที่สังกัด (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- 4.3 บทคัดย่อ (Abstract) ความยาวไม่เกิน 250 คำ และคำสำคัญ (Keyword) ระหว่าง 3-5 คำ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- 4.4 เนื้อหาบทความวิจัย ควรเป็นการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า ข้อค้นพบ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการมาอย่างเป็นระบบตามขั้นตอน โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้
 - 4.4.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย (ความยาวประมาณ 2 ส่วน 3 หน้ากระดาษ A4)
 - 4.4.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
 - 4.4.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย (อย่างน้อย 2 ข้อ)
 - 4.4.4 วิธีดำเนินการวิจัย (ความยาวประมาณ ครึ่งหน้ากระดาษ A4)
 - 4.4.5 ผลการวิจัย (ความยาวประมาณ 2 - 3 หน้ากระดาษ A4)
 - 4.4.6 สรุปผลการวิจัย (ความยาวประมาณ 2 ส่วน 3 หน้ากระดาษ A4)
 - 4.4.7 อภิปรายผลการวิจัย (ความยาวประมาณ 1 ส่วน 3 หน้ากระดาษ A4)
 - 4.4.8 ข้อเสนอแนะ
 - 4.4.9 บรรณานุกรม / เอกสารอ้างอิง (เฉพาะที่มีอ้างอิงในบทความวิจัยเท่านั้น)
 - 4.4.10 คำขอบคุณ
- 4.5 เนื้อหาบทความวิชาการ ควรมีการกำหนดประเด็นที่ต้องการอธิบายหรือวิเคราะห์อย่างชัดเจน โดยมีการวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการนำเสนอตามหลักวิชาการ โดยมีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนจนสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ในประเด็นนั้น ๆ ได้ อาจเป็นการนำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาประมวลร้อยเรียงเพื่อวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยผู้ส่งบทความแสดงทัศนะทางวิชาการของตนไว้อย่างชัดเจน มีลำดับเนื้อหาและบทสรุปที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน
 - 4.5.1 บทนำ (Introduction) หลักการและเหตุผล (Rationale) หรือความเป็นมาหรือภูมิหลัง (Background) หรือความสำคัญของเรื่องที่เขียน (Justification) วัตถุประสงค์เป็นการเขียนว่าในการ

เขียนบทความในครั้งนี้อาจต้องการให้อ่านให้ทราบเรื่องอะไรบ้าง คำจำกัดความหรือนิยามต่าง ๆ ที่ผู้เขียนเห็นว่าควรระบุไว้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

4.5.2 เนื้อเรื่อง (Body) การจัดลำดับเนื้อหาสาระ การเรียบเรียงเนื้อหา การวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ การใช้ภาษา วิธีการนำเสนอ

4.5.3 ส่วนสรุป (Conclusions) บทความทางวิชาการที่ดีควรมีการสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความนั้น ๆ ซึ่งอาจทำในลักษณะที่เป็นการย่อคือ การเลือกเก็บประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความนั้น ๆ มาเขียนรวมกันไว้อย่างสั้น ๆ ท้ายบท

5. การเขียนเอกสารอ้างอิง

เอกสารที่นำมาอ้างอิงควรได้มาจากแหล่งที่มีการตีพิมพ์ชัดเจน อาจเป็นวารสาร หนังสือ หรือ อินเทอร์เน็ตก็ได้ ทั้งนี้ผู้พิมพ์เป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องของเอกสารอ้างอิงทั้งหมด ในการเขียนเอกสารอ้างอิงใช้รูปแบบการเขียนอ้างอิงตามรูปแบบของ The American Psychological Association (APA, 6th Edition) โดยเนื้อหาเอกสารอ้างอิงแบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

5.1 การอ้างอิงในเนื้อหา โดยระบุชื่อผู้แต่งและปีพิมพ์ ในกรณีอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วน ต้องระบุเลขหน้า โดยพิมพ์ต่อท้ายปีพิมพ์ คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) รูปแบบอ้างอิงมี 2 รูปแบบ ดังนี้

5.1.1 (ผู้แต่ง, ปีพิมพ์: เลขหน้า) ไว้ท้ายข้อความที่อ้างอิง เช่น

(วสันต์ ฉายศรีศรีกุล, 2561: 16-17)

5.1.2 ผู้แต่ง (ปีพิมพ์: เลขหน้า) กรณีมีการระบุชื่อผู้แต่งในเนื้อหาแล้ว ไม่ต้องระบุไว้ในวงเล็บท้ายข้อความที่อ้างอิงอีก เช่น

วสันต์ ฉายศรีศรีกุล (2561: 16) ได้ศึกษาถึง.....

5.2 การอ้างอิงท้ายบทความ โดยระบุชื่อผู้แต่งและปีพิมพ์ โดยรูปแบบอ้างอิงมีดังนี้

การอ้างอิงวารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, เลขของปีที่(เลขของฉบับที่), เลขหน้า.

ตัวอย่าง

วสันต์ ฉายศรีศรีกุล. (2561). องค์ประกอบหลักในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนในจังหวัดนนทบุรี. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 9(1), 38-48.

การอ้างอิงหนังสือ

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

สุวิมล ติรภานันท์. (2555). การวิเคราะห์ตัวแปรพหุในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การอ้างอิงวิทยานิพนธ์และปริญญาานิพนธ์

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (ปริญญาคุชฎบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ชื่อสถาบัน,สถานที่พิมพ์.

ตัวอย่าง

วสันต์ ฉายรัศมีกุล. (2561). ผลของความแตกต่างทางเพศและบุคลิกภาพในผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีต่อเสียงดิจิทัลที่เราอารมณ์ด้านความประทับใจ: การศึกษาเชิงพฤติกรรมและคลื่นไฟฟ้าสมองสัมพันธ์กับเหตุการณ์ (ปริญญาคุชฎบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

การอ้างอิงรายงานการวิจัย

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (รายงานผลการวิจัย). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

วสันต์ ฉายรัศมีกุล. (2561). องค์ประกอบหลักในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนในจังหวัดนนทบุรี. (รายงานผลการวิจัย). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. สืบค้น วัน เดือน ปี, จาก <http://www.xxxxxxxxxxx>

ตัวอย่าง

สุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย. (2554). จัดระเบียบสำนักงานทนายความ. สืบค้น 21 มิถุนายน 2554, จาก <http://www.lawyerscouncil.or.th/2011/index.php?name=knowledge>

หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์, วัน เดือน). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า.

ตัวอย่าง

วรินทร์ ตรีโน. (2554, 28 เมษายน). ห่วงเงินทุนไหลเข้า. มติชน, น. 15.

6. การส่งต้นฉบับ

ให้ส่งบทความวิจัยต้นฉบับทั้งไฟล์ Word และ PDF ผ่านระบบ THAIJO ของวารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/yri> เท่านั้น

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) ขนาดตัวอักษร 16 pt.

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ) ขนาดตัวอักษร 16 pt.

ชื่อ-สกุล ผู้วิจัย¹, ชื่อ-สกุล ผู้วิจัย², ชื่อ-สกุล ผู้วิจัย³ ขนาดตัวอักษร 16 pt.

ชื่อ-สกุล ภาษาอังกฤษ¹, ชื่อ-สกุล ภาษาอังกฤษ², ชื่อ-สกุล ภาษาอังกฤษ³ ขนาดตัวอักษร 16 pt.

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ.....

บทคัดย่อ

ย่อหน้า 0.63 นิ้ว ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ไม่เกิน 250 คำ)

[illegible]

คำสำคัญ : 1. 2. 3. (ระหว่าง 3-5 คำ)

ABSTRACT

ย่อหน้า 0.63 นิ้ว ขนาดตัวอักษร 16 pt.

[illegible]

1 วุฒิต่างธรรม.....ทางโลกตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....ขนาดตัวอักษร 14 pt. (ภาษาไทย)
 วุฒิต่างธรรม.....ทางโลกตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....ขนาดตัวอักษร 14 pt. (ภาษาอังกฤษ)
 2 วุฒิต่างธรรม.....ทางโลกตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....ขนาดตัวอักษร 14 pt. (ภาษาไทย)
 วุฒิต่างธรรม.....ทางโลกตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....ขนาดตัวอักษร 14 pt. (ภาษาอังกฤษ)
 3 วุฒิต่างธรรม.....ทางโลกตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....ขนาดตัวอักษร 14 pt. (ภาษาไทย)
 วุฒิต่างธรรม.....ทางโลกตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....ขนาดตัวอักษร 14 pt. (ภาษาอังกฤษ)
 Corresponding author; Email: xxxxxxxxxxx (ต้องเป็นอีเมลที่ติดต่อตลอดจนกว่าจะตอบรับการตีพิมพ์บทความ)
 (Received: xxxxxxxxxxx; Revised: xxxxxxxxxxx; Accepted: xxxxxxxxxxx;)

[illegible]

[illegible]

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ
 អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ
 អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ

ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
អគ្គនាយកដ្ឋានពាណិជ្ជកម្ម
អគ្គនាយកដ្ឋានពាណិជ្ជកម្ម

ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
អគ្គនាយកដ្ឋានពាណិជ្ជកម្ម
អគ្គនាយកដ្ឋានពាណិជ្ជកម្ម

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) ขนาดตัวอักษร 16 pt.

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ) ขนาดตัวอักษร 16 pt.

ชื่อ-สกุล ผู้วิจัย¹, ชื่อ-สกุล ผู้วิจัย², ชื่อ-สกุล ผู้วิจัย³ ขนาดตัวอักษร 16 pt.

ชื่อ-สกุล ภาษาอังกฤษ¹, ชื่อ-สกุล ภาษาอังกฤษ², ชื่อ-สกุล ภาษาอังกฤษ³ ขนาดตัวอักษร 16 pt.

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ.....

บทคัดย่อ

ย่อหน้า 0.63 นิ้ว ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ไม่เกิน 250 คำ)

[illegible]

คำสำคัญ : 1. 2. 3. (อย่างน้อย 3 คำ)

ABSTRACT

ย่อหน้า 0.63 นิ้ว ขนาดตัวอักษร 16 pt.

XX
XX

1 วุฒิทางธรรม.....ทางโลกตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....ขนาดตัวอักษร 14 pt. (ภาษาไทย)
 วุฒิทางธรรม.....ทางโลกตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....ขนาดตัวอักษร 14 pt. (ภาษาอังกฤษ)
 2 วุฒิทางธรรม.....ทางโลกตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....ขนาดตัวอักษร 14 pt. (ภาษาไทย)
 วุฒิทางธรรม.....ทางโลกตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....ขนาดตัวอักษร 14 pt. (ภาษาอังกฤษ)
 3 วุฒิทางธรรม.....ทางโลกตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....ขนาดตัวอักษร 14 pt. (ภาษาไทย)
 วุฒิทางธรรม.....ทางโลกตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....ขนาดตัวอักษร 14 pt. (ภาษาอังกฤษ)
 Corresponding author; Email: xxxxxxxxxxx (ต้องเป็นอีเมลที่ติดต่อตลอดจนกว่าจะตอบรับการตีพิมพ์บทความ)
 (Received: xxxxxxxxxxx; Revised: xxxxxxxxxxx; Accepted: xxxxxxxxxxx;)

การอ้างอิงหนังสือ

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

สุวิมล ติรกานันท์. (2555). การวิเคราะห์ตัวแปรพหุในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การอ้างอิงวิทยานิพนธ์และปริญญาานิพนธ์

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (ปริญญาคุชฎบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ชื่อสถาบัน, สถานที่พิมพ์.

ตัวอย่าง

วสันต์ ฉายรัศมีกุล. (2561). ผลของความแตกต่างทางเพศและบุคลิกภาพในผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีต่อเสียงดิจิทัลที่เร้าอารมณ์ด้านความประทับใจ: การศึกษาเชิงพฤติกรรมและคลื่นไฟฟ้าสมองสัมพันธ์กับเหตุการณ์ (ปริญญาคุชฎบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

การอ้างอิงรายงานการวิจัย

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (รายงานผลการวิจัย). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

วสันต์ ฉายรัศมีกุล. (2561). องค์ประกอบหลักในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนในจังหวัดนนทบุรี. (รายงานผลการวิจัย). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.